

CĂTĂLIN RĂDULESCU

INCOGNITO

SEMĂNĂTORUL
Editura online - decembrie 2010

INCOGNITO

CUPRINS

1.	Sonet în iambi funebrii	Pag. 3
2.	Incognito	Pag. 12
3.	Rădăcinile nu sunt dulci	Pag. 20
4.	Pedeapsa basileilor	Pag. 39
5.	Inimă de dulgher	Pag. 50

SONET ÎN IAMBI FUNEBRII

Personajele:

- *Ion Berzovian* → băiat harnic dar zdrobitor de inimi și idealuri.
- *Tovarășa Săftița* → vestală în templul igienei, insuficient înțeleasă de colectivitate.
- *Î. F. C. P.* → Întreprinderea de Fasonat Cuie și Piroane.
- *I. E. S. S. M.* → Institutul Enciclopedic de Studii pentru Salubritate Mintală.
- *Colegi, cunoștințe, colaboratori, alte persoane de bun-simț.*

1.Referințe la obiect

«Cu privire la adresa dumneavoastră nr.263/63 prin care ne solicitați relații asupra aspectelor fizico-psiho-moral-sociale referitoare la tovarășul Berzovian Ion, avem de spus următoarele:

Tovarășul Berzovian Ion s-a năcut la data de 29 august 1932 în orașul B., din părinți A. și D.

Este salariat al **Întreprinderii de Fasonat Cuie și Piroane** din anul 1949; necăsătorit, nu are copii; În Întreprindere deține funcția de economist principal din anul 1953.

Tovarășul Berzovian Ion este de sex *b ă r b ă t e s c*, un metru șaptezeci și cinci încălțat – unul șaptezeci și patru descălțat, 43 și trei sutimi la pantofi, 44 și o zecime la bocanci. Semn distinctiv – un neg între omoplați.

Ca tip temperamental, corespunde Zodiei Fecioarei, zodie *n e c o r e s p u n - z ă t o a r e* sexului bărbătesc. De cele mai mori introvertit, nu-și manifestă intens reacțiile afective, fiind înclinat spre interiorizare, nu s-a integrat vieții de grup, zdrobind nu o dată inimi sensibile și gingașe. În ciuda tipului temperamental, denotă o ciudată rezistență la stările de încordare și suprasolicitare, *s f i d a r e* care a iritat nu o dată persoane responsabile și cu bun-simț din întreprindere.

Totuși hipersensibil(bleg), „meticulos, migălos, conștiincios...” („prostuț” în față – „tâmpit” și „fraier” în spate), „...dispune de procese afective

durabile.."(fanatism), „...neîncrezător în propriile-i forțe (ce v-am spus noi?!), ..."dispune de reactivitate redusă"(mai ales la „prostuț”).

În concordanță cu cele arătate mai sus este un om slab, molâu, fără nerv și inițiativă, pe tot parcursul anului în care suntem nesolicitând nici măcar o învoire, fie ea și nejustificată. Acceptă ușor și deseori sarcini de serviciu ale restanțierilor, noi urmărind personal reacțiile-i anormale în astfel de cazuri. Într-o zi a acceptat toate dosarele nerezolvate de la cele șase mese de lucru ale încăperii în care lucrează. Hârțile au fost rezolvate corect și operativ până a doua zi (!), lichidându-se astfel restanțele pe trei luni. Ca pedeapsă, pentru lipsa de interes cu care tratează colectivitatea (colegii, care plecaseră la meci), nu i s-a acordat învoire pentru acea zi.

Introversiunea caracteristică semnelui zodiacal îl îndeamnă la introspecție, analiza propriului **eu**, proiectarea anumitor sentimente spre trecut(misoenism), pe care ar dori să-l redreseze.

Se observă așadar o stagnare, o stagnare nesănătoasă pentru propria-i persoană și chiar și pentru Întreprindere, incapacitatea de înnoire și reînnoire individuală, atracția pentru abstractul suspect, nerenunțatarea la principii perimate și c o n d a m n a t e d e i s t o r i e.

Dorind să-l pună la încercare, colegul de masă a lipsit o săptămână întreagă, răstimp în care cazul în discuție a preluat operațiile executate de tovarășul de muncă, fiind astfel obligat să părăsească Întreprinderea în fiecare seară la orele 23:30; s-au luat măsuri aspre, care vor servi de exemplu, tovarășul Berzovian Ion fiind sancționat prin muștrare și penalizare 5% sin salariu, pentru consum nejustificat de energie electrică peste orele de program. Dovedește însă o fire deosebit de refractară, căci a continuat să rămână peste orele de program și în alte dăți când situația „a impus-o.” Penalizările din salariu au crescut proporțional cu gravitatea și intensitatea faptei, însă fără rezultat, aceasta demonstrând fără îndoială și o capacitate mai redusă de recepționare și judecată decât colegii săi.

Referitor la introversiunea și fuga de relațiile cu oamenii, avem de adus critici severe tovarășului Berzovian Ion, critici pe care nu le putem ascunde de dumneavoastră. Cu cea mai suverană sfidare pentru c o l e g i i d e s e r v i c i u, a adus grave prejudicii morale tovarășei Săftița, femeia care de ani de zile cu d ă - r u i r e și d e v o t a m e n t are grijă, prin meticulozitatea și priceperea ei, ca holurile Administrației noastre să nu fie nicicând izvor de propagare a bolilor infecțioase, refuzându-i sincerele-i efuziuni sentimentale precum și cererea în căsătorie. Astfel, tovarășul Berzovian Ion a fost cât pe ce să intre sub

incidență penală, conform legii care pedepsește pe cei ce prin comportament sau faptă pot determina suicidul altor persoane. Căci, în noaptea de 13-14 ianuarie a.c., tovarășa Săftița a încercat să-și curme – în disperare de cauza – neomeneștile-i suferințe, salvată fiind de la neființă de preponderența decanewtoniană inferioară. Mărturie stă și astăzi caverna din tavanul sufrageriei tovarășei, pe care dânsa, cu îndreptățită legitimitate, o va păstra, ca amintire, până la victoria finală ce va încunună de succes lupta ei împotriva nepăsării și neomeniei (urmând ca partea pecuniară a reparației să fie susținută de cuantumul **pagubelor morale** pe care subiectul în cauză tocmai le suportă).

Acestea sunt datele cu care **Î. F. C. P.** speră să ajute Institutul Dumneavoastră în munca de elucidare asupra subiectului Berzovian Ion.»

2., La punct” o voce discordantă

«*Băi tovarășe le, da, tu ăl de mă redactezi în momentele astea, nu te mai uita și în stânga și în dreapta, cu dumneata vorbesc – mă întreb uneori în nopțile-mi de veghe – cum de s-a putut ca **Institutul Enciclopedic de Studii pentru Salubritate Mintală** să încadreze un element dumneata? De asemenea, mă întreb cum de s-a putut ca după atâta timp să nu fii în stare a-ți reveni la normal? Cum de se poate să iei apărarea unui individ atât de periculos pentru sine și pentru societate? Dacă stau să mă gândesc bine, chiar dumneata ai trebui pus în discuție la **I. E. S. S. M.**, da, dumneata, care ai importanta misiune și sarcină de a da adrese și citi răspunsurile! Bine că rezolvarea cazurilor nu depinde în esclusivitate de dumneata! Căci acolo, băi tovarășe le, trebuiesc oameni inclusiv! Care să nu ierte nărauurile rele și învechite! Da, băi tovarășe le, ai ghicit, sunt unul din acei care cu brațele și cu mintea au contribuit și contribuie la evidențierea **Î. F. C. P.**-ului. Și să nu crezi că dacă voi semna cu un pseudonim a-tă voi fi mai puțin inclusiv! Nu! Voi tăia în carne vie, voi scrie și voi publica, pentru ca oamenii ca dumneata să nu mai stea în psturi de răspundere ca cel pe care îl ocupi! Pentru ca indivizi precum tovarășul Berzovian să nu-și mai găsească niciodată corifei ai apologet-ismului! Oamenii care înșală colectivitatea din care fac parte, le sfidează și nu le înțeleg, indivizi care pentru că au și ei o diplomă-două de facultate acolo fac pe nebunii!! Jos cu ei, **la muncă**, așa, să simtă! Nu ca dânsul, că toată ziua fuge prin hală și apoi se*

întoarce în birou, iar noaptea mai și doarme, în timp ce eu stau la poartă și suport pericolele unei *a g r e s i u n i a c o n t r o a l e l o r*. Merge prin hală cică ca să strângă „date despre plan”, dar el se duce ca să zdrobească inimile multora dintre tovarășele noastre de viață și idealuri, pentru ca apoi să se grozăvească cu noile lui *z d r o b i r i*, motiv pentru care nu are timp să-și facă treaba la timp și este nevoit să stea peste program! Am văzut nu o dată lumină în *c a r i e r a* mea, de la mine, de la poartă! Într-o noapte, a ars tot timpul lumina. Colegii lui realizaseră în ziua aceea o importantă economie, căci plecaseră la meci la ora 12:00 ante-meridian. Numai dânsul a rămas, chipurile, „să muncească”, consumând nejustificat energie electrică și atrăgând sacțiuni asupra lui. Cine este de vină? El? Nu, noi, cei care nu am accelerat la timp procesul de reintegrare și integrare în colectiv. Vezi așadar, *d r a g ă t o v ă r ă ș e l e*, că sunt capabil și de autocritică.

Cât despre colectiv, acesta trebuie să-l strângă la pieptul său, să lucreze *s u - b i e c t i v*, eficient, în *c o n t r a t i m p* cu ceilalți colegi. Păi să fiu eu în locul dânsului, aș termina treaba pe o zi întreagă într-un sfert de oră. Restul ar fi timpul meu liber, ce interesează pe cineva dacă eu am fost mai *h a r n i c*? I-am spus și lui o dată asta, să-l aduc cu picioarele pe pământ, dar m-am trezit eu cu ele în aer. Ce să facem, munca de lămurire cere sacrificii. Dacă nu o știi, învaț-o de la mine, un om cu palmele *b ă t ă t o r i t e* de muncă!

SEMNAT:

Pseudoanonimatul.»

3. Un colectiv unit

«Tovarășe lector al **I. E. S. S. M.** :

Suntem un colectiv de oameni ai muncii de la **Î. F. C. P.**, doritori și noi - ca toți oamenii de bine din Întreprindere, de altfel – să vă ajutăm în nobila și utila dvs. acțiune de investigații.

Noi, tovarășe lector, suntem colegi apropiați ai tovarășului Berzovian Ion, așa că suntem poate cei mai îndreptățiiți în a vă iniția, în a vă preda **A. B. C.**-ul acestui bizar om și coleg.

Nu am putea spune că nu muncește, ba chiar dimpotrivă! Dar noi avem convingerea că nu o face din exces de zel, dintr-un autentic elan al muncii, ci pentru a ne *d i s c r e d i t a* pe fiecare dintre noi, pentru a ne micșora din *v a - l o a r e a* *r e a l ă* în ochii șefilor noștri. Aceste acțiuni nu pot fi constructive,

căci noi suntem mai mulți și vorba satrapului: „Proști, da' mulți, mulți da' proști!” Vedeți, așadar, că printr-o acțiune de autodistrugere și – de ce nu? – prin intermediul euforizantelor, își mărește capacitatea de muncă astfel încât, chipurile, ne întrece pe toți. Să recurgem noi la asemenea t r u c u r i și v i c i i ? Pentru nimic în lume! În toate societățile justițiare și civilizate aceste procedee pot reprezenta cazuri penale.

Ce este de făcut? Cum să-l reintegrăm pe tovarășul nostru de muncă? Cum să-l facem să înțeleagă că așa cum procedează el nu este bine, că astfel te poți înstrăina de oameni și chiar de societate?

Nu vrea să adere la fracțiunea sportivă a Întreprinderii noastre **Șurubul Rotitor**, viața lui spirituală fiind ternă. Sportul întărește organismul, dezvoltă curajul, viața de stadion e d u c ă. Zilele trecute a refuzat să meargă în locașul sus-amintit. A fost penalizat pentru risipă de electricitate? Foarte bine! Să înțeleagă că trăiește între oameni, iar acești oameni trebuie băgați în seamă. Ca tovarășa Săftița, de pildă, o tovarășă harnică, ce muncește peste puterile sale, și care găsește și timpul necesar să răspundă la toate chemările colectivității, ajutând-o uneori prin sfaturile și acțiunile ei corespunzătoare.

Ce acuzații ar putea tovarășul Berzovian să ne aducă? Ne-a lucrat nouă? A lucrat Întreprinderii de la care își câștigă existența. Și nu l-a obligat nimeni! Șeful de birou i-a spus într-o doară că bine ar fi dacă s-ar lichida de la sine(subliniem – **de la sine!**)toate micile restanțe acumulate de-a lungul lunilor din cauze obiective. Atât, și nimic mai mult!

Dânsul a înțeles greșit aluzia! Ce, dacă cineva i-ar cere să sară în puț, ar face-o? Noi nu credem! Și în definitiv, dacă nu îi convine locul de muncă, producția are nevoie încă de multe brațe. Câți oameni n e d r e p t p ă ț i ț i poate de soartă nu așteaptă un loc vacant!

Tovarășe lector:

Să fie clar: noi nu vrem să ne debarasăm de nimeni, cu atât m a i m u l t de tovarășul Berzovian, cum la o analiză superficială și rău-voitoare ar putea înțelege cine știe ce ins cu principii înguste și intenții străine de ale noastre. Noi vrem – așa cum am mai spus-o – să-l r e i n t e g r ă m pe colegul nostru care, v o r b a v o r b e i, s-a rătăcit d e t u r m ă!

Un grup de colegi,
care din î n a l t e
principii doresc să rămână
Anonimi».

4.Femeia cu necazuri

«T o v a r ă ș e:

Sunt o femeie necăjită și încă tânără, pentru care gloriosul dvs. Institut este singurul reazăm și i m b l o d. Și vă scriu, t o v a r ă ș e, cu speranța că mă veți înțelege și mă veți ajuta cu a j u t o r u l s p i r i t u l u i o m e n e s c a l c a r a c t e r i s t i c i l o r d v s.

Stau câteodată și plâng, plâng, înmoui cârpa î n c a r e s p ă l c u l o a- r u l î n lacrimi, și spăl, și plâng, de se aud hohotele pân' la dom' șef care iese afară și mă întrebă: „Iar plângi, Săftițo?”. – „Iară, dom' șef, că știți dvs., necazurile e multe, viața puțină, am necazri și pe interior și pe exterior.” – „Iar ai necazuri?”, mă întrebă cu s u a v ă c e r t i t u d i n e în glas care pe alocuri dă c o m p l e z e n țe de m i l ă. – „Iară, ă! vechi, dom' șef, știți dvs. Că ce nu i-o plăcea la mine? De ce nu se uită măcar cu coada ochiului când muncesc în genunchi cu găleata alături, că până și d-voastră îmi mai mutați câteodată găleata nescăpându-mă din ochi, de, ăștia e șefii buni, care muncește cot la cot cu subalternii, care pune trudă și p s i h i c ă în munca lor creatoare.” – Și plâng, și plâng, până ce lui dom' șef i se rupe inima de mine, și-mi dă drumu' mai d e v r e m e sau mai t â r z i u, și uneori face chiar dânsul treaba în locul meu, neuitându-se că e ditamai șefu' acolo. Și pe Ionică al meu o dată l-am rugat să-mi ducă găleata, și după ce mi-a dus-o o dată, a intrat în birou, că fusese doar până la budă. În seara aia am plâns iar, că i se rupea inima lui dom' șef și mi-a dat drumu', iar eu m-am dus acasă și de supărare nici la cânăștița făcută cu vecinu' nu m-am putut concentra. Plângeam, plângeam, și mă lăsa rece și coniacul trei stele, și nici măcar zece țigări nu am putut fuma în seara aceea.

*T o v a r ă ș e, cu ce am păcătuit? Cu ce-am greșit eu pe lumea asta să fiu atât de necăjită și năpăstuită? Ieri mi s-a ars o siguranță și nu mai am lumină în sufragerie; azi mi s-au spart trei pahare din vitrină; ce să mă fac? Am luat trei zile medical, dar dacă de la culoarele neîngrijite se propagă în birouri o **epidemie de molimă**? Vai, mă gândesc la dom' șef cum o da el la mătură și teul cu cârpă, la tovarășul Berzovian (sufletul meu drag) cum cară găleata uitându-se din spate la dom' șef! Eh, parcă văd că o să mă-ntrebe iar: - „Necazuri-necazuri, tovarășă Săftița, dar cu planu' ce facem?”- Și eu o să*

răspund: - „Ei, dom' șef, pentru trei nu e condiții, trei le îngroșăm în grafic și trei le dăm dispărute.”

Ce să fac, dacă colectivitatea nu mă ajută? Le-am spus de atâtea ori că vreau să lucrez și eu pe schimbu' doi, că am dimineața u n e l e probleme. Ce, nu mă vede **tov** paznic la poartă dacă nu am venit într-o seară? Și chiar dac-am am lipsit, ce, nu sunt și eu om? Că doar am și eu necazurile mele.

Și acum, peste toate se suprapune și ăsta: mi-a căzut și mie drag un om, și nici ăla nu se uită la mine. Că eu mă îndrăgostesc mai greu, sunt o fire mai d e f i n i t i v ă. Că nici el nu e căsătorit, ș-am putea fi fericiți împreună. Ce, dacă are ceva mai multă carte decât mine – o Academie de ani unde se face comerț și o facultate unde se intră cu piciorul mâinii cu care scrii (că nu mai mi-aduc aminte cum le zice) trebuie să se țină bățos? N-am voie să mă simt și eu fericită cu omul pe care îl iubesc?

Aș putea să fiu o soție harnică și atentă, poate chiar o p t i m ă. Toți oamenii din întreprindere mă ș t i e cât de iubitoare sunt. Așa.

T o v a r ă ș e:

Dacă în termen de 24 ± 4 ore nu-l determinați să își schimbe poziția refractară și neconstructivă, eu mă sinucid și apoi declar grevă! Vorba ăloră de au făcut lumea acum m i l i o a n e de ani: „ **Mai bine să se distrugă toată această lume, dar să se facă dreptate ultimului P l e b e u !**” ».

5. Obiectivitatea subiectivității

« Referitor la răspunsul dat adresei noastre 263/63, vă răspundem și vă comunicăm măsurile ce se impun în cazul subiectului Berzovian Ion (272/63).

Subiectul Berzovian Ion este într-adevăr, ca tip al temperamentului pur (ideal) în Zodia Fecioarei (zodie n e c o r e s p u n z ă t o a r e sexului bărbătesc), fiind înclinat nu numai spre nevrozism, ci și spre bigotism și misticism, de aceea reprezentând un personaj nesigur datorită reacțiilor imprevizibile pe care le poate avea.

Faptul că acceptă – după cum afirmați d-voastră – sarcini ce nu-i aparțin, confirmă cele spuse mai sus: acest act de așa-zis altruism este executat premeditat, pentru ca mai apoi să-și poată lua învoiri și concedii în număr nelimitat și nejustificabil, pentru ca în cele din urmă, datorită exceselor săvârșite în timpul furat muncii creatoare, să-și ruineze sănătatea pentru ca mai

apoi să solicite pensionare pe caz de boală! Încercarea de inducere în eroare a colectivității trebuie pedepsită aspru, astfel de indivizi îi înveninează viața!

Cu privire la rămânerea peste program, acest obicei trebuie curmat cu fermitate, deoarece indivizii cu reacții imprevizibile, la adăpostul întunericii, sunt capabili de orice, acesta din urmă dându-le curaj. Fuga de relațiile cu oamenii, căutarea singurătății, anxietatea – iată tot atâtea dovezi asupra unui ipotetic trecut neconvenabil, pe care până acum l-a ascuns cu diabolică dibăcie. Se impun cercetări și traducerea în justiție la nevoie.

MĂSURI NECESAR A FI LUATE DE URGENȚĂ:

- F *supravegherea în permanență a subiectului Berzovian Ion, nescăparea din ochi nici o clipă a persoanei sale;*
- F *comunicarea de urgență către **Institutul Enciclopedic de Studii pentru Salubritate Mintală** o oricăror manifestări ce se pot teoretiza în simptome;*
- F *mărirea sarcinilor de serviciu astfel încât ele să nu-l poată obliga a avea motiv de a sta peste orele de program;*
- F *controlul asupra tuturor hârtiilor pe care le rezolvă, a indigourilor cu care este nevoit să realizeze eventualele copii;*
- F *analize de laborator asupra tutunului din țigaretele pe care le fumează, sandviciurilor pe care le mănâncă, a cafelei e. t. c.*
- F *perchiziționarea de către colectiv – în mod discret – a dulapurilor, sertarelor și nișelor din masa sa de lucru în vederea reținerii oricărui obiect contondent sau tăios;*
- F *prevederea încăperii în care lucrează cu sisteme de alarmă eficiente, ale căror difuzoare să fie montate în toate încăperile palierului (toaletele fiind prevăzute și cu indicatoare luminoase.);*
- F *desemnarea unui coleg la 24 ore care în timpul liber să controleze telefonul subiectului discutat și, într-un grafic de variație, să consemneze orele la care aparatul a fost ocupat;*
- F *desemnarea unui coleg în fiecare seară care să-l urmărească de la distanță la parcurgerea drumului spre casă;*
- F *despăgubiri materiale plătite de subiectul Berzovian tovarăsei Săftița pentru pagubele spirituale produse;*
- F *asimilarea generală a subiectului Berzovian de către colectivitate, în sânul căreia să-și desfășoare activitatea util și constructiv;*

În cazul în care nu se ajunge la nici un rezultat prin nici o metodă, este necesară anunțarea **I. E. S. S. M.**-ului pentru luarea măsurilor suplimentare ce se impun, pentru ca astfel de cazuri să fie definitiv localizate.

În încheiere, adresăm mulțumiri **Î. F. C. P.**-ului pentru concursul dat în depistarea unor elemente negative, sperând totodată că legăturile de colaborare se vor intensifica în folosul păstrării normalității în viața de colectiv, precum și în folosul cercetărilor *ș t i i n ț e i.*»

6. « „ SIC TRANSIT GLORIA MUNDI”... »

... colegii, tovarășa Săftița și cunoscuții, anunță cu inimile cernite de durere dispariția fulgerătoare a celui ce a fost Ion Berzovian. Coleg bun, om de suflet și onoare, *i u b i t i u b i t o r* și *t a n d r u*, și-a pus ani în șir puterea de muncă și creativitatea în slujba Întreprinderii Noastre. Poate la vremea respectivă nu l-am apreciat suficient, poate nu a fost îndeostul răsplătit pentru efortul depus dar, totdeauna s-a bucurat de stima și aprecierea unanimă a colectivității. A fost în sânul nostru o oază de blândețe și bunătate, gata oricând să sară în ajutorul oricui, preluând uneori voluntar sarcini împovărătoare. De ce a trebuit să treacă în neființă atât de tânăr? De ce nu și-a menajat îndeajuns sănătatea? Aici suntem de vină și noi, care nu am știut să-l oprim la timp din eforturile distrugătoare ce-l condamnau sigur. Pe viitor (am tras învățămintele), vom ști să protejăm *m a i b i n e* asemenea elemente, în așa fel încât surplusul de energie să și-l poată canaliza pe direcții benefice sănătății lor fizico-psihiice.

Dar, niciodată nu vom putea fi ostoiți de pierderea grea a celui ce a fost Ion Berzovian, chipul tău ne va rămâne de-a pururi în memorie pentru viitor, ca *e x e m p l u* de *f a p t ă.*»

1989

I n c o g n i t o

Era foarte greu de stabilit vreo responsabilitate, având în vedere perioada nedeterminată cronologic pe parcursul căreia se desfășuraseră evenimentele ce avuseseră un tragic deznodământ. „Evenimentele” este un pic cam mult spus, având în vedere că „acțiunea” propriu-zisă constase din faptul că un om stătuse o vreme relativ îndelungată pe un scaun, fără a se ridica pesemne mult timp de acolo, pentru ca în cele din urmă să se constate că nu se mai poate ridica deloc. Ba chiar că, de fapt, insul nici nu mai exista în carne și oase. Sau mai bine zis doar în carne.

La funestul rezultat nu se ajunsese brusc. Nu, lucrurile se derulaseră după cum am mai spus pe un interval mai lung de timp, sub ochii și chiar nasurile de bună seamă sensibile a sute de duzini de călători. Care sfârșiseră prin a considera ca pe ceva făcând parte dintr-un cadru firesc arătarea vag humanoidă înfăolită primăvară-vară-toamnă-iarnă în același palton, cu același fular neglijent legat la gât, peisajul având ca terminație eternul fes soios și strâmb așezat pe tigră. Și încă ceva ce merită reliefat, acest monument era tot timpul plasat pe unul și același scaun – anume penultimul din spate, rândul cu uși.

Dacă n-ar fi fost în așa măsură de atotduhnicor, pasagerii – mai ales cei cotidieni ai liniei de transport în comun cu pricina – ar fi putut crede că respectiva statuie care amintea vag de un tablou impresionist – este o adăugare ce frizează un nonconformism ușor cinic oferit de Societatea de Transport în Comun, asta în scopul ruperii anodinelui, măcar într-un singur vehicul al Societății, cu rezultatul învingerii plictisului și înveselirii pasagerilor ce ar fi „căzut” să călătorească cu respectivul purtător de pantograf. Ce e drept, călătorii duceau frecvent batistele la nas – asta cei mai intelectuali și rafinați dintre dâșii care din motive de educație nu concepeau să-și exprime altfel protestul, cei mai puțin „intelectualizați” exprimându-și însă prin viu grai frustrarea, câteodată prin sarcasme bine ticluite, dovadă de netăgăduit că autohtonii noștri s-au născut nu numai poeți, ci și vajnici persiflatori.

Dar ce nu știau pasagerii mai mult sau mai puțin fideli ai acelei linii de transport în comun era că, și după ce noaptea târziu vehiculul trăgea la depou, oamenii de serviciu de acolo obișnuiți ca întreaga societate civilă cu paradigma „ *ciocul mic și joc de glezne*” – își făceau conștiincios datoria de a igieniza incinta respectivului vehicul fără a crâcni vizavi de statuia înfăolită și situată în permanență pe penultimul scaun de la ultima ușă, din spate. Tăcuți măturau podeaua, după care spălau pereții redându-le astfel albeața, curățând totodată și însemele graffiti de eventualele pete de praf stratificat, spre a sfârși la fel de silențios prin spălarea geamurilor atât pe dinafară cât și pe dinăuntru, excepție făcând doar cel din dreptul arătării. Atât de discreți și de neclevetitori se dovediseră a fi aceștia, încât ancheta ulterioară nu putuse să demonstreze nici măcar un caz în care angajații însărcinați cu salubritatea vehiculului să fi avut barem o discuție accidentală la o pauză de țigară referitor la posibila mumie a unui faraon mai obscur ce descinsese din cine știe ce întâmplare sau glumă de prost-gust din vitrinele securizate ale Luvrului, direct pe una din banchetele de plastic ale unuia din vehiculele Societății de Transport în Comun. O singură dată se produsese o intempestivă și furioasă grevă a slariaților cu pricina, ca singură revendicare aceștia neavând vreo mărire de salariu sau acordarea de noi sporuri, nici chiar micșorarea lefurilor cu o pătrime din motive de criză - singura cerere fiind aceea de a li se distribui lunar câte patru perechi de măști chirurgicale, din acelea din care se găseau la farmacie la un preț nu prea mare, cerere pe care Direcția uimită o aprobă imediat, având în vedere și că între timp răceala care se propaga de la papagali la om se combinase cu alte tipuri de gripe provenite de la alte orătănii și nu numai, provocând tot felul de mutații ale vibrionului. Direcției nu-i trecuse nici o clipă prin cap că revendicarea salariaților ar fi putut avea ca scop protejarea de vreo altă năpastă.

Deznodământul venise brusc – vorba Apocalisei – necunoscându-se nici ziua, nici ceasul când avea să se producă. Cetățeanul care într-o zi se urcase găfâind cu cele două șipci ce erau ca dimensiune cât o treime din incinta vehiculului nu avea să știe că în acele momente îi era sortit a deveni protagonistul unei pățanii bizaro-funebre. Reușise numai el știa cum să scoată din șantierul unde lucra cele două bucăți de lemn pe care le transporta acasă, unde

datorită politicii înțelepte a tuturor guvernelor din ultimile două decenii, gazul metan ajunsese la un preț care îl făcuse să își demonteze arzătoarele din sobă doar așa, din spirit de frondă. Și pentru că spiritul de frondă nu ține pentru multă vreme de plapumă iar guvernul actual, dovedindu-se inuman, nu îi venise la domiciliu in corpore și în genunchi spre a-i monta plângând arzătoarele la loc – recursese la soluția cu șipcile, sustrăgându-le dintr-un șantier al cărui cvartal de locuințe mai mult ca sigur după finalizare nu aveau să se vândă prea curând, și de unde era convins că imediat după terminarea lucrării avea să plece afară fiind dat, și cu leafa pe cinci luni neplătită.

E, și acum avea să se producă toată tărașenia când, după ce intrase răzbit cu un unghi de el inventat pe ultima ușă a mijlocului de transport în comun și cu pași târșâiți făcând o parte din pasageri să coboare precipitat pe ușile ce erau încă deschise, ajunsese să delimiteze cu cele două șipci ținute pe umăr nu numai treimea vehiculului – ci și linia mediană a lățimii acestuia – executând o fatidică mișcare de rotație dreapta de numai câteva grade, atingând ușor ceea ce părea a fi o mumie cu palton jegos și fes țuguiat ce stătea de cine știe când pe penultimul loc de la ușa pe unde tocmai intrase. Efectul se făcu imediat simțit, însă nu și îndată observat de pasageri: paltonul alunecă ușurel precum colanții pe pulpele și gambele unei dame care pe marginea patului se dezechipează astfel negreșit pentru culcare, dezvelind scheletul neverosimil de alb, în contrast cu amurgul cenușiu ce pătrundea prin ferestrele de acum îngălate după o zi de preumblare prin oraș; fesul căzu de pe tîgvă, dezvăluind în toată splendoarea capul-de-mort care se suținea pe scheletul intact, spătarul plin de desene graffiti alcătuind aparent cadrul suportului de celuloid pe care se poate observa atât de clasicul și didacticul schelet uman existent în orice laborator de anatomie ce se respectă.

Momentul descoperirii priveliștei nițel cam neobișnuite pentru acel loc a debutat cu țipătul scurt al unei cucoane, urmat de o bufnitură surdă. Pasagerii riverani incidentului au întors alene capul, au observat pasagera albă ca varul întinsă la podea, au aruncat o privire semnificativă priveliștii de pe penultimul scaun de la ușa din spate, apoi iar o otheadă femeii, de data asta privind-o cu zâmbetul enigmatic care părea să spună – „*Da' slabă de înger mai ești, tanti!...*”

Apoi au început să se privească unul pe altul, cu un zâmbet de astă dată încurcat, adulmecând suava exhalatie a paltonului, melanj între dămpul unui articol de îmbrăcăminte îndelung ținut într-un dulap, care cu toată naftalina de prin buzunare tot a fost mâncat de molii – și veston de soldat târât toată ziua la instrucție prin noroi, care tocmai se îndreaptă în pas de defilare spre cazarmă. Câțiva chiar își scosese ră telefoanele mobile privindu-le încurcați, ca și cum ar fi fost surprinși de existența în buzunarele lor a acelor articole electronice. Le scoteau și băgau înapoi în buzunare lustruindu-le astfel ecranul. Unul din dâșii încetă această mișcare browniană, captivat fiind între timp de ultimul joc *en vogue* pe care cu o seară înainte îl descărcase dintr-o rețea de profil.

În stația terminus, se făcu o oarecare îmbulzeală la coborâre, nejustificată de vreo aglomerație din interiorul vehiculului. O dată ajunși pe cimentul refugiului, pasagerii se risipeau ca mierlele, unii dintre dâșii - din pricina nerăbdării - nemaiășteptându-și rândul la ieșirea prin grilaj, sărind peste barele de protecție ale pasului spre a se volatiliza neverosimil de repede în amurg. Pasagera care de la ridicarea cortinei și până atunci rămăsese la orizontală își reveni în fire cu doar o clipă înainte ca ușile vehiculului să se închidă spre a intra în secțiunea de stație de unde urma să se umple cu pasageri spre a pleca din nou în cursă. Imediat ajunsă pe refugiu începu să meargă neășteptat de repede pentru o persoană aflată până nu de mult în semicatalepsie, oprindu-se brusc dar firesc în fața telefonului public portocaliu, ca și cum gestul acelei staționări ar fi făcut parte dintr-un libret ce se referea la ritualul unei cavalcade. Formă un număr scurt, din trei cifre, având apoi o convorbire pe ton jos. Glasul monoton fu însă brusc întrerupt de tonalitatea de soprană, auzindu-se lămurit: „*Da' de ce vreți să-mi spun numele și adresa? Reprezentanți ai **sistemului ticăloșit!***” După care trânti receptorul în furcă, volatilizându-se la fel de brusc ca ceilalți călători, cu voga speranță în suflet că camera de filmat din apropiere poate nu funcționa în acel moment.

Momentul sosirii cu vuiet infernal de sirene și aspect multicolor al girofarurilor **reprezentanților** surprinse în incinta vehiculului doar pe omul cu șipcile care, ajuns la ușa de lângă cabina conductorului, căuta cu disperare să reinventeze spre a putea coborî unghiul pe care îl folosise cu treizeci și cinci de minute înainte spre a se urca. Scena se

consuma perpendicular pe profilul conductorului care ieșea grăbit pe ușa rezervată numai lui, spre a se duce în fugă la ghereta unde avea să îi fie trecută în foaia de parcurs ora cursei tocmai consumate. Nu aruncă nici măcar o privire de constatare celui care în acel moment, cu șipcile pe umăr, își ispășea probabil pedepsele pentru greșelile comise într-o viață anterioară, procedând precum într-o povestire **SF** marca Ray Bradbury unde cel damnat pentru comiterea cine știe cărui lucru neconform cu societatea în care trăia, nu era băgat de nimeni în seamă, orice ar fi făcut - atitudine colectivă provocată de semnul pirogravat pe frunte. Omul cu lemnele era de altfel singurul care habar n-avea de priveliștea inedită ce trona pe penultimul scaun de la ușa din spate. Și poate nu ar fi știut niciodată, ba poate într-un acces de sagacitate ar fi găsit chiar și unghiul eliberator, dacă în acel moment mașinile instituției abilitate nu ar fi încadrat profesionist vehiculul de transport în comun, așa încât acesta să nu mai poată pleca de pe loc.

- Uf, bine că până la urmă a apărut cineva! Poate mă ajutați și pe mine!..., răsuflă ușurat insul când simți de la ușa din mijloc o prezență umană, căreia cu gest nepriceput îi azvârli chipiul de pe țeastă, mișcându-se din ce în ce mai precipitat de perspectiva eliberării.

Cel văduvit de acoperământ nu-și pierdu cumpătul, ba chiar nici nu se enervă și, fără a încerca să recupereze imediat obiectul de inventar al statului, privi la șipcile din fața sa care acum pendulau într-o parte și-ntr-alta. Cu siguranță nu se afla în Frigia, nici măcar în templul lui Iupiter, nici dânsul neputînd fi confundat cu Alexandru Macedon. În plus, problema ce o avea în față nu era constituită din vreo frânghie înnodată temeinic de vreun inimos plugar-monarh Gordius, așa că nu-și trase sabia inexistentă din teacă ci, mergând de-a lungul șipcilor începu să le rupă răbdător în secțiuni mici, până când păcăliciul ajuns lângă ușa conductorului reuși să iasă exhibând un chiuit eliberator. Intantaneu, fragmentele de lemn poposiră lângă rigolă, după care omul statului își recuperează calm chipiul, aranjându-și-l tacticos pe cap.

- Da' ce, le-ai rupt?... E, lasă, așa, așa... Oricum trebuia să o fac eu în curte, înainte de a le băga în sobă... Multumesc, băi tată, bă...

Fosta leșinată nu avusese noroc: camera de luat vederi funcționa. Și fiindcă fusese identificată, după ce negase cu

încăpățănare că ar fi călătorit în acea seară pe acea linie, într-un final recunoscuse totul, din pricina mărturiei celui care captivat de noul joc pe mobil, nu-și mai băgase – spre deosebire de ceilalți călători – celularul în buzunar:

- Ba ați fost în vehicul, doamnă!... Eu *personal* v-am văzut când ați căzut la podea; ce rost are să negați, așa nu faceți decât să vă îngreunați situația...

- Așa e... așa e..., murmurau ceilalți pasageri ce în zadar reeditaseră povestea cu Olandezul Zburător, blestemul lor fiind aceeași cameră ce din nefericire funcționase. – Ascultați-l pe tânăr, este mai bine să recunoașteți totul, veți primi circumstanțe atenuante, v-o spun eu, care am două diplome în Drept și un Masterat, se auzi pe post de concizie un glas aparte din mulțime.

În sfârșit convinsă, femeia conchise că numai o mărturisire completă, sinceră, către organe, putea într-adevăr să-i ușureze situația:

- Eu v-am făcut *reprezentanți*, da americanii de ce i-au ținut sclavi atâta amar de vreme pe strămoșii lui Maică!?, își exhibă ea imputarea cu glas pițigăiat.

- Băi, tată bă, nu-s decât niște șipci, patronu' mi le-ar fi dat sigur, da' n-a fost în seara asta în șantier ca să i le cer *oficial*, nu-l știi ce om de zahăr e, ce să-l mai deranjăm, hai s-o rezolvăm între noi...

Se vede că explicația nu-i fu de folos, întrucât a trebuit să ia loc în dubiță alături de fosta leșinată acum trezită de-a binelea și fostul căraș de combustibil lemnos.

- Da' cu mine ce aveți?, se auzi glasul scâncit al conductorului. – Trebuie să plec în cursă, am patru copii, primele douăsprezece curse pentru ei le fac, fiind banii cu care îi hrănesc zilnic. Tocmai am ajuns la a unsprezecea... Să urc *acolo*?... Da' de ce...?, se miră îndreptându-se spre dubița a cărui girofar arunca sclipiri ca de lamă de cuțit, luând într-un târziu loc lângă ceilalți doi suspecți.

O dată cu televiziunile ce ajunseseră în păr la fața locului, sosise și inevitabilul purtător de cuvânt Davidian Baros care, zâmbind fâstâcit, încerca să se asigure că este în direct:

- Da, se pare că am preluat transmisia, bună seara, stimați telespectatori, vă transmitem de aici de la fața locului un caz ale cărui date în totalitate de astă dată nu vi le putem dezvălui, asigurându-vă

însă că, ca de obicei, instituția noastră își va face cu promptitudine datoria, așa încât sperăm că în cel mai scurt timp vă vom putea transmite concluziile cu toată transparența. Ca prime dezvăluiri, din respect pentru dumneavoastră și telespectatorii dumneavoastră, putem doar să afirmăm că este posibil ca șipcile să fie cheia problemei...

- Foarte tare! Tare de tot, stimați telespectatori, având în vedere că elementele anunțate a fi cheia misterului sunt material lemnos! Iată-le aici, rog colegii să focalizeze rigola – alo, colegii, se poate rigola? – iar acum ca să ne luăm lefurile, câteva minute din ceea ce vă face să palpați înfrigurați telecomanda – între timp sunați-i pe inamici și dușmanii de moarte spre a-i felicita scrâșnit că în seara asta nu au fost pasageri în vehiculul ce îl aveți acum în imagine! Alo, regia!...

Între timp, sosise la fața locului suav, cu discreție și distincție intelectuală inventatorul radiografiilor plaiului aborigen, Papatapapp Ori Ratiocrafiefici. În agitația generală, nici nu fu observat când urcă treptele ușii din spate și, privind inexpressiv la scheletul fără cortină ce parcă fusese dat uitării, zise dezinteresat, având în vedere că nu se afla prin preajmă nici o cameră de luat vederi, sau vreun microfon care să-i immortalizeze panseurile:

- Mda... în cazul de față, avem de-a face cu ceea ce s-a concretizat în paradigma *excepția care confirmă regula*, dovedindu-ni-se cu puterea exemplului că în existența obișnuită, precum în matematică și fizică, trebuie lucrat cu nenumărați coeficienți de siguranță; priveliștea ce ni se devoalează acum în fața ochilor nu mai arată ca o dejecție ci ca un schelet, a cărui inimă nu mai are cum să arate ca un cur, întrucât asupra acesteia au acționat de mult factorii naturali de descompunere. În plus scheletul există, anusul, nu, întrucât dacă *funcția crează organul*, și reciproca este valabilă, având în vedere că cel puțin în ultima parte a vieții, cazul de față nu este suspectibil că ar mai fi avut ce să ingurgiteze pe post de hrană zilnică, fiind deci o rezultată logică că nu a mai avut nici ce să expectoreze pe post de fecală. De unde și lipsa anusului.

Și, zicând toate acestea, coborî alene din vehicul, de abia pe trepte dându-și seama că își ținuse inutil până atunci batista parfumată la nas, întrucât în față avusese doar o priveliște lugubră, nu însă și urât-mirositoare.

Intempestiv, de după un colț, printre girofaruri și dubițe, apăru cel al cărui plai fusese radiografiat de cel ce cobora treptele vehiculului cu proba-martor, având arborată distincția unui demnitar ce coboară pe rampa avionului de protocol.

- Unde e, mânca-ți-aș?... Arătați-mi-l, ca să nu fac pe loc o insolență! Păi se poate, mă-nțelegi - cu biștarii pe care îi am de mărunțiș într-un singur buzunar, pot să-i plătesc toate facturile restante pe un an - de ce să se chinuie omu'? Arătați-mi-l numa' - și pe loc scot magnoții!...

- I-ar fi fost de ajuns măcar un corn pe zi și un iaurt, amărâțul de el, și n-ar fi ajuns în starea de decrepitudine în care este acum, zise acru-dezabuzat cel a cărui televiziune revenise iarăși în directul spectaculos, după pauza tehnologică aducătoare de salarii. - Dar nu vom dezvălui ce marcă de lactate i-ar fi trebuit servite și nici ce unitate de panificație ar fi trebuit să-i asigure cornul, ca să nu ne trezim la proces cu ei...

- Un corn pe zi!? Numa' unu?! Acum chiar că îmi vine să fac o insolență și să îți spun că cu teancu' ce-l am în ăstălalt buzunar nu un corn - zece, douăzeci, treizeci de cornuri îi puteam da pe zi, plus o navetă de lapte!... De când zici că stă pe scaunu' ăla? De nouă sute de zile?... I-ai testat cu Carbon13? Ăăă... Păi dom'ne, uite cu jumătate din teancu' ăsta îi dădeam... ăăă... hai, nu o navetă, dar jumate de navetă de lapte plus niște iaurturi tot îi asiguram pe zi în tot acest interval... de ce l-ați lăsat, dom'ne să sufere, când eu eram cheia problemei? Aaaa - păi mă enervez, nimic, nu vreau să aud nimic - mă-nțelegi - că eu înțeleg să-mi fi ascuns situația dacă eram în campanie electorală, că să nu v-o iau înainte - da' cum mai e mult până la alegeri, că nu degeaba abia au fost, nu vă înțeleg - mă-nțelegi...

Într-un colț, mai aparte, mai retras, un domn distins dar cu o barbă de creștin din primele secole ale prigoanei păgâne dădea cu mâinile împreunate un interviu liniștit, ca o alocuțiune de parastas. Era domnul Agabugle Pardononii, lider de frunte al Organizației pentru Șuete Sociale:

- Mneee... nici chiar așa!... Am ajuns parcă într-o buclă temporală, undeva la începuturile erei creștine, când eclerorul a ceea ce aveau să fie mai târziu popoarele „barbare” începeau să irupă neliniștit în istorie. Mneee - ceea ce s-a întâmplat demonstrează lipsa

comunicării între cetățeni, reliefează quasicolapsul către care se îndreaptă infatigabil societatea noastră precum o galaxie atrasă încet și fatal către gaura neagră în jurul căreia gravita de multă vreme, parcă maledictiv, a egocentrismului feroce, lașității și neimplicării îndelung și parcă insistent cultivate de potențați.

Se poate conchide că acel capăt de linie de obicei liniștit avusese o seară într-adevăr zbuciumată; cu excepția celor trei îmbarcați spre a da declarații restul cetățenilor au fost lăsați să plece pe la casele sau boscheții lor, asta din pricina economiilor bugetare de $20 + 25 + 15\% = 20\%$ jaf de la gura amărăților, tipice pentru o criză care nu oferea resurse suficiente pentru alocarea de combustibilul necesar camioanelor spre a fi transportat atâta amar de popor. Când ultima dubiță cu luminițe de girofar cu sclipiri de șis demară în trombă, un ultim protagonist neidentificat dar cu statut de organ rostea cele din urmă cuvinte dintr-un interviu maraton în care promitea că, în numele unei mai bune păstrări a liniștii publice, niciodată unui eventual ins candidat la generosul program „ultima casă” nu i se va mai permite să ajungă în stadiul de descompunere, necum în faza de schelet.

Rădăcinile nu sunt dulci

- monografie ieroglifică -

- microroman -

Era ora unu noaptea precis când Zăhăricuța se sculă la verticală în șezut. – Ce să fie? Luna ajunsese la cumpăna cerului? Nu, asta se întâmplase cu un ceas înainte și, din câte știa dânsul, meteodependent nu era. Vreo măsea care rebelă să-și trimită impulsurile chinuitoare în miez de noapte cu această ocazie? Nici asta nu era, întrucât nu avea nicio carie în gură. – Atunci poate îl muncea gândul despre cum o să-i bage la apă la prima meandă a istoriei pe membrii Societății Diacilor Aborigeni care apreciindu-i scrierile, îl scosese din anonimat și mediul rural oferindu-i mai multe premii și ajutându-l să se stabilească la oraș, făcuseră din dânsul om? Nu, nu era el genul să gândească cu premeditare, avea să vadă ce e de făcut în domeniu ad-hoc, în chiar momentul când istoria i-ar fi oferit respectiva posibilitate.

Ajuns în papuci, Zăhăricuță începu să străbată alene spațiul modestei sale locuințe, compusă din șase camere în care printre altele se aflau trei șifoniere, două mese florentine precum și un impozant birou în stil baroc: nimic din ceea ce îi dezvăluia lumina becurilor din candelabrele cu cristal de Murano nu părea să fie neliniștitor, chiar și peisajele din cele două tablouri originale aflate pe perete părând să-i surâdă avantajos. Pentru tot restul nopții lăsă candelabrele cu câte douăsprezece lumini aprinse, minus cel din camera unde dormea, Zăhăricuță așezându-se poponeț pe marginea patului, spre a cugeta în liniște sub pavăza binefăcătoare a clar-obscurului.

... Oare ce putea să semnifice o lumânare apărută într-un vis?...

Dar nu o lumânare mică, precum o feștilă bolnăvicioasă înfiptă între degetele unui defunct!... Nu, era vorba despre o lumânare groasă, depășind patru centimetri lățime și cu mult șaisprezece în înălțime, o lumânare zdravănă, sănătoasă, confecționată din ceară adevărată, nu din parafină sau spermanțet, o lumânare robustă deci, împodobită ca de nuntă sau botez!... Ca de botez!... Aha, acum înțelese care ar fi putut fi dezlegarea șaradei onirice – de puțin timp nevasta de cincizeci și cinci de primăveri a consăteanului său Matrapez cu cinci ani mai în vârstă ca dânsa - născuse!... Da, născuse!... Deși soțul ei de vreo zece ani crezând-o definitiv repausată în domeniul concupiscentei dăduse în păcatul copiilor (în cel al beției nemaiavînd cum să dea, la vremea aceea având deja o solidă tradiție în domeniu) – carevasăzică născuse! Lucru de mirare ce se răspândise cu viteza șușanalei în lunga, nu prea larga și sărmana vale a Moliei, unde se afla și satul omonim.

Telefonul de ebonită greu ca o piatră de moară sună strident în negura densă a nopții. Era vocea consăteanului Matrapez care telefonându-i de la aparatul din gară, îl vestea că este invitat la botezul ce avea să survină la numai trei săptămâni de la nașterea pruncului.

Gata, misterul lumânării impunătoare din vis se elucidase! Ceea ce nu-i readuse somnul. Luându-și liber pentru un timp nedefinit de la redacție, plecă spre satul Molia, situat în lunga, nu prea larga și sărmana vale cu același nume.

Matrapez făcea parte dintre oamenii cu adevărat sărmani ai așezării: după o socoteală sumară, își dădu seama că nu-și poate permite să țină pe mâncare și proviant decât șaiszeci de persoane pentru trei zile, nu ca alții, tot săraci, dar care în condiții similare cu ocazii asemănătoare

își puteau permite o sindrofie cu același număr de inși, dar pe o săptămână!... Ce să-i faci, asta era caracteristica de căpătâi a locuitorilor nu prea largei, și sârmanei văi a Moliei: precaritatea materială; și apărătoarele ce le puneau la gurile copiilor nevîrșnici atunci când își culegeau viile personale sau ale exploatatorului local, pentru ca aceștia să nu se otrăvească cu chimicalelele contra manei!... Lasă, cugetă Zăhăricuță, doar o meandă să facă Istoria, și va da el noi valențe chestiei cu *apărătoarele bucale!*...

Până una-alta a doua zi pe la prânzișor Zăhăricuță descinse în ograda cu bucurii a fostului său megieș.

- Salut, vecine, m-ai chemat, am venit cu ocazia fericitului botez că ce auzii – ți-a născut nevasta!... Da' nu pari voios deloc!...

- Eram mai mulțămît dacă-mi făta vaca, că aia puțin îmi păsa dacă prindea vițelul cu boul lu' nea Țogârlan ori cu a' lui moș Ui!...

- Ce spui!...

- Păi de!... păi de!... de-acu'!...

Omul nu apucă să-și termine vorba. În arie intrase moș Ui.

- Da' grozav se distrează cimotiile lu' matale! își răsuci moșul o țigară făcând un semn vag spre dreapta sa. – Jumate îs deja afumați!...

- Păi de, reîncepu omul vorba. Că doar se cinstesc ca dintr-al altuia!... Acu' ce să le fac, oi plăti tot cărciumarului Bogz... O dată îi naște omului nevasta fără să știe nici dânsa de ce!...își termină omul vorba cu un început de răutate în glas.

- Lasă, nene Matrapez, de udătură mă ocup eu!... sări generos Zăhăricuță. - Am s-o achit eu cărciumarului Bogz... crucea lui de lacheu al exploatatorilor...

Intrară în casă. Pe pat, de-a dreptul pe cergă stătea muierea cu picioarele rășchirate, de parcă tocmai ar fi născut sau s-ar fi pregătit să nască.

- Vezi, începu omul, așa e obiceiú' ei de când ne-am luat. Și sunt, hăt, vreo treizeci și cinci de ani de atunci... de aia, pesemne, mai are trei copii din nu-ș' ce căsătorie anterioară de o noapte – că s-a măritat prima oară la pai'spe ani, când erau plecați ai ei până în satu' vecin...

- De vină sunt numai condițiile de viață existente din pricina groaznicului regim de exploatare, teoretiză Zăhăricuță, om cu carte, ochind pe mescioara de alături un pui frumos rumenit aflat alături de o carafă cu vin rubiniu.

- Așa, așa, că bine le zici tu, giugiucule, zise megieșul Țogârlan care tocmai intrase în odaie. Mai azi noapte a' lui Cracu era cât pe ce să fie tăiat de trenu' care trece pe lângă casa asta. Căzuse beat mort pe șine – paștele mamilor lor de exploatatori!... Plutonierul Vas l-a sculat de acolo cu doar trei minute înainte să treacă personalu', ș-auzi, i-a mai dat și un șut în dos, de s-a auzit bufnitura cu tot șuieratul locomotivei – grijană lui de slugoi al ciocoilor!...

- În personalul ăla eram și eu, făcu Zăhăricuță cu tonul omului care tocmai a aflat că era cât pe ce să fie părtaș la o omucidere.

- Așal?!făcu megieșul. Așa, carevasăzică, te-ai dat cu ei, Zăhăricuță, halal să-ți fie, tu, care erai de-al nostru, Zăhăricuță!... De-al nostru!...

- Hai, nea Țogârlan, nu fi și mata așa!... De unde era să știe bietu' om că a' lui Cracu era pe șină?... Că de-ar fi știut, alta era socoteala!... da, socoteala...

Intervenția fusese oportună, căci Zăhăricuță, cedând ispitei, tocmai văduvise puiul de un copan și se afla cu el în dinți, între timp pregătindu-se să-și toarne și ceva vin într-o sărăcăcioasă ulcică de pământ.

- Da' nu mai sta, fa, așa – că doar nu ești lehuza care tocma' a născut!... Pune-ți picioarele la un loc, și fusta peste ele că asta gata, a fost, acu' e deja botezu', dumnezeii cui i-a făcut de exploatatori!

Încet, femeia reveni la poziția comandată. Acum arăta acceptabil, precum o proaspătă defunctă pusă în copârșeu. Bărbatul o mai țintui un timp cu privirea. Și-și dete drumu:

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!...*

Cei doi megieși – Țogârlan și Zăhăricuță – ieșiră din odaie parcă neimpresionați de incantația ce aducea mai repede a bocet mortuar. Pe poartă tocmai intra Cracu, în starea lui obișnuită, intuind că mai există două cărări pe lângă cea care era de la poartă la prispă.

- Hâc!... venii și eu... ce mai vestea-povestea cu înmormântarea?...

- Cu botezul, nea Cracu, cu botezul... Se vede treaba că încă nu te-ai dres după zaifetul de azi-noapte... și zi-i – a îndrăznit să te atingă *lacheul* ăla de plutonier Vas? Dar cum și-a permis?! Lasă că o să plătească la socoteala istoriei, când lumea va în sfârșit să se schimbe din temelii, aducându-i la putere pe cei ca dumneata!...

- Da... va... grijania lui de burju... că și astă vară când am vrut să-mi frig o ciupercă de era să dau foc pădurii mi-a dat una după ceafă, că cică e proprietatea nu știu cui... da' să nu mă-ntrebi mai mult, că nu știu dacă ciuperca sau pădurea... e proprietatea... hâc!... își termină dânsul jalba.

- Eh... oftă cu parapon Zăhăricuță către megieșul Țogârlan, uite ce a făcut exploatarea din oameni!... Lasă, lasă...

Megieșul Țogârlan nu pricepu începutul de sediție din tonul interlocutorului și, scărpinându-se strașnic pe ceafă, se vedea că o întrebare fundamentală îi stă în gât, care merita să încerce a-i găsi răspuns, mai ales având ocazia să o facă cu un om ca Zăhăricuță, om din popor, ca și el, chiar dacă cu ceva mai multă carte.

- Auzi, Zăhăricuță, vorbă, auzită de mine ieri pe la apus, pe când beam apă din fântâna de la Răsărit: după mine, a venit imediat să bea un drumeț însetat tare, ce venea dinspre drumul de la Soare-Răsare; și după ce a băut îndelung, m-a privit o vreme cu multă luare aminte și, după ce păru că vrea de câteva ori să-și înghită Măru' lu' Adam, îmi zise: « - *Auzi, bre, eu vin din Soviete și aș putea să-ți spun multe de pe acolo; știi tălică care-i diferența între ce e pe la noi, și ce e pe acolo?* » - Un timp, l-am privit cu gura căscată. Și după ce mai bău un ciubăr de apă, fiindcă eu nu zisei nimic, zise el: « - *La noi, bre, omu' e exploatat de către om!... acolo, spre deosebire de la noi – e invers!... iar votca mai are și trei grade în plus... păi bine, bre, atâta revoluție pentru doar trei grade?...* » - După care a plecat în drumu' lui, tot către Soare-Apune, de parcă îl gonea cineva, lăsându-mă cu gura de era să-mi intre o muscă acolo. Popa al nostru Buzgúrlici spune că e un *idealist* care frigându-se la ciorbă, nu o să treacă mult timp după asta și mintenaș o să sufle cu temei și în iaurt. – E, ce zici de asta, tu, care ești om cu carte?...

Zăhăricuță se pregăti să deschidă gura, spre a-și da unul din răspunsurile-i prefabricate, dar docte. Însă nu apucă.

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!*... se auzi de la câțiva metri, de dincolo de prispă. Lui Zăhăricuță îi pieri tot cheful.

Lângă dânsul, apăruse ca din pământ fata de furculiță Evanghelistă a fericitului tătic nici el nu știa cum Matrapez. Nu provenea dintr-o căsătorie anterioară; nici, pare-se, dintr-o legătură ulterioară; atunci, de unde provenea?... La această întrebare n-ar fi putut răspunde

cu exactitate nici Matrapez însuși, dânsul bălmăjind o dată un răspuns încurcat la o chermeză făcută în cârciuma satului unde spărsese într-o seară toți banii proveniți din simbria luată după culegerea viei exploatatorului din așezare unde se tocmise singur și nesilit de nimeni, asta în timp ce jamdarmii împușcau pe câmp ciorile ce se înmulțiseră peste măsură – ceva în care îndrugase o poveste anacreontică despre marginea căii de fier tocmai montată pe atunci în satul lor și o noapte fără lună... Interlocutorii nu renunțaseră să-l asculte pe jumate fiind în acel moment la fel de coerenți ca și naratorul, chestia rămânând în coadă de pește, la fel de cețoasă ca fumul dens de mahorcă ce înalbastrise atmosfera localului. - «- *Grijania lor de exploatatori* – conchisese povestitorul la care oricum asistența nu prea mai era atentă – *ei sunt de vină, că au pus calea ferată acolo!... În plus, de ce în noaptea aia nu a fost lună – dumnezeii lor...»*

- la zi-i, Zăhăricuță, începu Evanghelistă să se tânguie, până acu' aveam *miope forte* – că așa au zis medicii de la oraș la care am fost – și acum nu mai am nimic, văd mai bine ca înainte!... Ce-o fi asta, Zăhăricuță, cum o să trăiesc eu acum de râsu' satului când le-am zis că am ce am, și acu' nu mai am?... Cum o să trăiesc eu acuma cu rușinea asta, Zăhăricuță?... Ce-o să mă fac?... Zi-i tu, că ești acu' om deștept cu carte, de la oraș?...

- Nu știu, didă, nu știu... grijania lor de exploatatori... încheie școlitul șoptit printre dinți.

- Păi dacă tu nu știi, atunci cine să știe?... 'geaba, carevasăzică, ți-a căzut nasu' printre cărțile alea!... 'geaba, Zăhăricuță, 'geaba!...

Zăhăricuță se uită mai cu luare-aminte la fiica de polonic Evanghelistă, cu statutul din certificatul de naștere în ceață. Abia atunci observă noutatea de pe nasul dânzei.

- Da' acolo ce ai? întrebă el cu mirare.

- Unde, acolo? se palpă ea mai jos de pubis.

- Nu, acolo, făcu el nemulțumit, indicându-i zona mediană a feței.

- Unde, aici? înțelese ea în sfârșit. Păi ochelari, mi i-a dat doftorul.

- Ia dă-i jos!

- Să-ți dea Țăl-de-Sus sănătate, Zăhăricuță, acu' văd ca înainte! izbucni fiica de satâr, comutând instantaneu de pe agonie pe extaz. – Așa, da! Văd ca înainte! N-o să mai fiu de râsu' satului! – Ce-nseamnă omu' cu carte, ai văzut? – e și orașu' ăla bun la ceva!...

Și se repezi să-l pupe. Însă încremeni în următoarea clipă.

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!...*

- Ha? Ce v-am zis eu că e de înmormântare, hâc!glăsui cu glas dogit Cracu peste care Zăhăricuță era cât pe ce noaptea trecută să dea cu trenul. – N-ați vrut să mă credeți, ș-acu uite!... Hâc!...

- Da' de ce zici că e înmormântare, când noi spuserăm că e botez?se miră Zăhăricuță.

- Am zis și eu așa...

Din pricina lui, hârdăul cel mare cu țuică din duzii care își dăduseră în totalitate obolul pentru ocazia din acel an, se golise – iar acum fuseseră atacate în forță proviziile strategice ale crâșmei din așezare.

Cu ochii cât străchinile, fiica de furculiță a proaspătului tătic își frânse la moment mâinile.

- Mămucăăă... de ce te-ai dus tu mămucăăă... Mămucăăă, care nici nu m-ai dat cu capu' de perete și mi-ai băgat aproape cu de-a sila pogonu' meu pe gât ca zestre de măritiș, de m-a luat la bătaie Divlă trei zile și trei nopti că el n-are ce face cu atâta pământ când crâșma e uite, la doi pași, colea...

- Taci, fă idioato, că mă-ta de cuțit a născut, n-a murit... ațipise și ea olecuță și uite, ai sculat-o!...

Era vajnica mătușă Supărăț, care venise de asemenea la eveniment și, neobservată, intrase mai demult în casă.

- Așa?... i se zvântară într-o clipă lacrimile inexistente fiicei de răzătoare Evanghelistă. – Așa, deci?... A născut, n-a murit... așa, carevasăzică... se repezi dânsa peste prispă, s-o vadă pe proaspăta mămică.

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!...* veni de dincolo invocația, precum un ecou.

Moș Ui ieșise de ceva vreme din arie și acum mângâia toți plopii găsiți în cale, pupând în bot toate potăiile pe care le putea prinde pe uliță. În răstimpuri, lua și câte o gură de pământ. Nu că nu i-ar fi ajuns gologanii de pe laptele vândut de la cele trei vițici din bătătura lui sârmană sau din mierea vândută de la stupii sărăcicioși ce-i avea la marginea satului, bașca cele două hectare de pământ - nu că n-ar fi avut ce să mănânce așa, cu curtea plină de orătării din care își putea la

moment pregăti o mâncare, dar așa era dânsul – atlasofag. Tot din pricina groazniciei exploatări, firește.

- Hei, moș Ui, nu ți-ai făcut suma cu țărâna pe ziua de azi? strigă la dânsul mătușa Supărăț ieșită în poartă cu un colac însiropat în mână, din care în clipa următoare mușcă cu poftă.

- Ha? Tu ești, Parascovino? A-ia-ia – îți mai amintești tu când ai fost ibovnica mea atunci, în noaptea aia fără lună? Da' te credeam moartă de zece ani, de unde apăruși?

- Parascovina a dat ortu' popii de douăzeci de ani, moșule, te-ai ramolit de tot!...

- Ha? Așa? Carevasăzică n-ai răposat, mi s-a părut mie, bată-tă să se bată!...

Mătușa Supărăț dădu din mâini a lehamite și ar fi zis probabil câteva vorbe tari la adresa cruntului regim de exploatare, dar rămase cu mâna în aer.

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!... De ce măcar la tine nu a fost atunci la calea ferată noapte cu lună?... - Bascrișii lor de lipitori pe trupul poporului...*

Nu apucă mătușa Supărăț să lase mâna în jos, necum să mai muște o dată din colac – că moș Ui trecu uimitor de repede ulița căutând să revină în ogradă. Mai ales că aici se aflau doi plopî de toată frumusețea. Cu un zâmbet fix și sticlos pe care nu și-l abolise nici măcar o clipă în acea zi reintră în arie, înainte ca mătușa cu pricina să poată avea vreo reacție. Mare îi era probabil consternarea mătușii căci înainte de asta moșul reuși să-și toarne o găleată cu apă pe cap, fără însă să și bea, că apa nu-i făcea bine și pe interior. Intrat în ogradă, se apucă să mângâie temeinic trunchiul primului plop. Se opri atâta cât să pupe în bot javra care îl amușina curioasă. La al doilea plop lucrurile deveniră mai complexe, smulgând de la baza copacului o mână de pământ.

Într-un târziu, reuși să înghită cernoziomul. Acum privea nedumerit stâlpii de susținere al miniaturalei verande: să-i mângâie, să nu-i mângâie?... Or fi de plop, n-or fi?... Aruncă un ochi pe ușă.

- Aha, aici erai, Parascovino, ce tot spunea a' de la poartă că ai murit anu' trecut? Nu știe sârmana ce zice!... Deh, ramolimentul... Îți mai aduci aminte?...

- Moș Ui, mata ești cam obosit și ai încurcat personagiile: o fi vorba de aceeași cale ferată, tot cu noapte fără lună – da' eu sunt Vidina!...

- Vidina?... Da?... eh, așa o fi... așa o fi Parascovino... că prea o zici cu foc... Vidina - Vidina deci, așa, așa...

- Moș Ui – începu proaspăta mămică cu glas încă calm – îți repet pentru a doua oară că calea ferată o fi fost aceeași pentru amândoi, da' luna de după nori a fost alta. Ar fi mai bine să ieși până nu-mi sare muștaru' și nu te dau cu capu' de perete, cum n-am dat-o pe fiică-mea de spumieră Evanghelistă când i-am dăruit aproape cu forța bucata de pământ ce i se cuvenea!

- Da, mămucăăă, așa e, de bună ce ai fost că m-ai dăruit la nuntă cu petecuțul meu de pământ, m-a snopit Divlă trei zile și trei nopți doar gândindu-se că din pricina pământului n-o să mai poată merge așa des la crășmă, în plus nici cei douăzeci de franci n-ai vrut să mi-i iei când am făcut actele, de s-a urcat din nou Divlă cu picioarele pe mine când m-a prins cu banii – că de unde-i am – da' eu tot îl iubesc, că fără *miopie forte* pot trăi, dar fără Divlă nu, că...

Moș Ui nu mai apucă să audă și restul de bocet. Cu zâmbetu-i fix și sticlos mângâie în sfârșit și stâlpii de lemn ai verandei, ce-are-a-face că poate nu erau din lemn de plop. Treacă de la dânsul... Când ajunse iar în dreptul primului plop îi văduvi acestuia baza de încă un pumn de loess, pe care îl băgă în gură.

- Rădăcină nu iau, c-o fi amară...

După care, ajungând din nou în fața porții, sub ochii mijiiți ai mătușii Supărăț își mai turnă o găleată cu apă în cap, aceasta neavînd efect nici de data asta. În mod excepțional, trase și o dușcă. De apă.

- De trei luni ai tot luat țărână din același punct, de la picioarele bietului plop, strigă după dânsul cu zăduf mătușa Supărăț. - Batăr de tot ai făcut asta, puteai să iei și tu uniform, din toată aria, ca Doamne ferește să nu...

Dar nu se mai putu auzi ce *să nu...* căci în același moment, vorbele aprigei mătuși fură acoperite de un vuiet foșnitor întrucât, afectat teribil în punctu-i de echilibru, plopul se prăbușise în cele din urmă spre a și-l regăsi, cu ocazia asta făcând zob toți ulucii de gard dinspre Miazănoapte.

- Anafura voastră exploatatori... lasă că o să vedeți voi când lumea se va reînnoi din temelii... o veni și vremea noastră, boier Gogg, lasă, om

vorbi atunci – încheie dânsa petrecându-l cu privirea pe moș Ui până ce acesta dispăru după cotitura uliței.

- *Vidino, Vidino, ce mult m-ai vrăjit tu pe mine – Vidino, Vidino!...*

Ca din pământ, în fața porții era acum Divlă. Sosise din satul vecin, tăind câmpul. În mâna avea un băț și un sac. Cum de nu se auziseră copitele calului, pe care îl încălecuse la plecare în sărmana-i ogradă? Mătușa Supărăț încremenise. Divlă descălecă ducându-se ață spre intrarea în casă unde fiica de făcăleț care era și nevastă-sa nu-și isprăvisese încă bocetul. Reveni de acolo cu sacul plin, în răstimpuri altoindu-l cu bățul, după procedeul pe care îl folosesc mâncătorii de pisici atunci când vor să fezandez mâța înainte de preparare. Uitând pentru moment de propriile-i neazuri, Matrapez îl urma cu o mină rugătoare, părăsindu-și lavița de unde în răstimpuri își lansa incantațiile, reușind să mai reducă din numărul de bețe alocate cu generozitate sacului.

- Las-o, bă Divlă, las-o!... Că ce vină are ea că i-a dăruit prin mine boier Gogg bucățica aia de pământ... ș-apoi dacă știam c-o să te supere, îi luam cei douăzeci de franci când i-am făcut actele, ca să nu mai aibă atâtea motive de năpastă...

- Lasă, nea Matrapez, că știu eu ce fac, că numai din pricina ei am ajuns să beau singur la crâșmă de mă ocolesc toți prietenii acum... în plus, de unde avea douăzeci de firfirici, când lângă casa noastră nici cale ferată nu-i, ca lângă a voastră – grijania mamilor lor de exploatatori!... ș-apoi, eu nici nu pot distinge nopțile cu lună de alea fără lună – atât de mangă îs în fiece noapte – bascrisu' lor de ciocoi!

Și trânti cu parapon sacul de pământ, dar nu oricum, ci ca pe sacul de cartofi.

- Așa, Divlă, așa, bate-mă cât vrei, că eu tot te iubesc, scoase entuziasmată capul la vedere din pânză Evanghelistă. – Că fără *miopie forte* pot trăi, da' fără tine, nu – paștele lor de lipitori ai poporului muncitor de la oraș, mai adăugă dânsa aproape de juisare, scoțându-și de pe nas ochelarii ce acum arătau corespunzător tribulației de mai dinainte.

Tot ca din pământ, apăruseră lângă sac de nu se știe unde trei matahale. Înălți cât ușa, cei trei erau rodul căsniciei celei dintâi și de o noapte a fiicei de tel, când în localitate poposise un circ care avea în dotare trei acrobați ca trei stâlpi de telegraf. Miloasă, îi găzduise la dânsa să 'nopteze, mai ales că era singură acasă în acea noapte; rezultaseră din

discuția avută de la egal la egal în acea noapte trei urmași-gemeni pe măsură, viitor reazăm de temei la bătrânețe. ... Ceea ce urmă, fu înrudit cu pantomima: Evanghelistă ieși din turbincă, în schimb intră acolo Divlă, fără vreo rezistență sau comentariu. Capacul fu pus pe oală în momentul când sacul luă una, o singură lovitură strașnică și, fără a se observa vreo reacție prin cutele sale, fu aruncat la oblâncul calului. După care sacul mai încasă una, calul înțelegând din aceasta că trebuie să o ia la trap, și cu unul din uriași pe dânsul.

- Fire-ați ai ciorilor să fiți! Începu să-și suduie fiica de tirbușon Evanghelistă familia adoptivă care rămânea în urmă. – Din pricina voastră am primit pământul ca dar de nuntă și mardeala soră cu moartea că m-a prins Divlă cu carboavle, din pricina voastră pătimește Divlă ce pătimește acum - să vedem încaltea pe unde o să scoateți cămașa dacă până acasă pățește ceva!

- Ai văzut, boier Gogg, ai văzut?... Ai văzut ce s-a-ntâmplat dacă la nunta de-a doua a Evanghelistei tatăl dumitale a făcut pe generosul și i-a dat așa aia de pământ lui Matrapez care la rândul-i i-a dat-o zestre miresei – plus douăzeci de franci?!... Lasă, boier Gogg, lasă – ne-ai înzestrat pe noi, i-oi mai înzestra și pe alții, da' n-o să scapi până la urmă de dreapta judecată a celor cărora le-ai făcut vreun bine în comuna asta!...

În chindia roșiatică, mătușa Supărăț părea un preot precolumbian ce-și face incantațiile-i păgâne cu pumnul încleștat spre Vest, cu inima sacrificatului în mână pe post de cupă, al cărei sânge i se prelinge spre coate într-o sinistră libațiune.

- Hai să mergem, spuse Matrapez lui Zăhăricuță, căci ajunseseră între timp în fața porții. Dar nu plecară încă, hipnotizați fiind de alura mătușii Supărăț care rămase cu pumnul încleștat spre crepusculul de jar până ce discul roșiatic dispăru dincolo de zare.

- Să nu uiți, Zăhăricuță!...murmură abia auzit Matrapez.

- N-am să uit, nea' Matrapez... răspunse la rândul-i solemn Zăhăricuță, înfiorat de primele umbre ale înserării.

Merseră cale lungă, până la dealurile din zare, unde Matrapez își avea via. Acolo se așezară amândoi pe un bolovan roșiatic, cu spatele la gard, privind panorama așezării unde primele luminițe începuseră să scapere timid la geamuri.

- A trebuit bunică-meu să o planteze aici, pentru că aici era singurul loc prielnic pentru așa ceva. La mama dracului de sat – grijania cui i-a făcut de explatatori nenorociți, încheie uitându-se spre locul unde bănuia că se afla sălașul boieresc.

- N-am să uit nici asta, nea Matrapez, promise Zăhăricuță cu glas sepulcral megieșului.

- În cazul ăsta dă-mi o țigară.

Zăhăricuță se scormoni o vreme zadarnic prin buzunare. Uitase în sat și țigările și chibriturile.

- N-am la mine!

- Cum n-ai la tine!?!... Nu-ți zisei acum juma' de ceas în fața porții să nu uiți?!

O vreme Zăhăricuță se uită descumpănit când la vecin, când la sat. Undeva, la fruntariile așezării, se zărea în bătaia lunii pline silueta unei capre ce păștea pașnic pe mini-islazul existent pe taluzul căii ferate.

- Țigările mi s-au isprăvit, chibriturile așijderea, crâșma de unde am putea cumpăra se află tot la mama dracului în sat – până când cred ei că o să le mai suportăm exploatarea? izbucni Matrapez cu pumnul întins spre capră, cu un aer trădând sediția extremă. – Până când?!

- Stai liniștit, nea Matrapez, păstrează-te, să nu dea peste mata vreun pui de dambla. – Or veni și vremurile acelea, de înfricoșătoare judecată a istoriei!... Dar până atunci, la judecată, las' că mă cobor eu până la crâșmă-n sat, o să trec și asta pe listă burjuilor spre achitare la momentul potrivit.

Rămas singur, după ce o vreme privește cerul înstelat, Matrapez adoarme. Se făcea în vis că în satul lor nici cale ferată nu exista încă, nici nopți fără lună nu se pomeniseră vreodată pe lume, iar cât despre Vidina, spre izbăvirea lui, nu fusese nicicând inventată. Atunci de unde venea spre dânsul trenul ăla iute ca săgeata din calea căruia nu avea cum să se ferească, scoțând pe horn un viguros fuior de fum înecăcios?... De unde?!

- Trezește-te, nea Matrapez, trezește-te!... Și ia de aici o Regală! Îl îmbie Zăhăricuță întinzându-i pachetul cu țigări.

- Ai?... Ce?... Tu știi că dacă mai întârzi ai puțin mă călca trenu' – dumnezeii mamilor lor de ciocoi?... Doamne, doamne, ce ți-e și cu fumatul ăsta, uite că totuși e bun la ceva!... Nu te mai poate tăia în două personalu', dom' le, și basta!...

O vreme fumară în liniște. Cam jumătate de pachet împreună, ca să-și scoată părleala pentru abținerea de adineauri. În timpul asta sporăvăiră pe îndelete, mai ales despre marea judecată a istoriei ce nu putea să mai întârzie cât și despre cum va arăta lumea cea nouă, primenită din temelii, o lume în tot cazul mai dreaptă și mai bună în care echitatea îi vor face pe cei cu merite, așa ca dâșii, să se bucure de mai multă dreptate.

Spre răsărit, cerul începea să se înalbastrească. Se iveau zorile.

- Am tren la 8:30. Personalul ce mă va duce înapoi, glăsui Zăhăricuță.

- Ce atâta grabă. Mai e până atunci.

După ce cugetă preț de câteva clipe, megieșul Matrapez trase macazul:

- Ar fi poate mai bine să pleci de pe acum. Să fii mai sigur. Mai bine cu trei ore mai devreme, decât cu un minut mai târziu. C-așa-i la gară. Hai, du-te! Țigările rămân la mine: dă-ncoa și chibriturile!... încheie o primă lecție de echitate caracteristică probabil lumii noi, ce va să vie.

- Rămâi cu bine, nene Matrapez!... Să ne vedem și în circumstanțe mai fericite! se ridică Zăhăricuță spre a se așterne la drum.

- Așa să fie! întări megieșul. Dar nu în *circumstanțe*. – Ai grijă, să nu uiți - să nu-l calci cu trenu' pe megieșul Cracu! Că acum băgai de seamă că se face mângă și ziua, nu numai ca mine, noaptea!... Și să nu uiți să treci pe la cârciumarul Bogz ca să plătești udătura, așa cum ai promis!

- Bine, nene Matrapez, promit să nu uit nici una, nici alta!...

La răsăritul lungii, nu prea largei și sărmanei văi a Moliei - discul roșu al soarelui începuse să incendieze orizontul. Și atunci, ca și cum acela ar fi fost de fapt discul lunii pline la margine de codru în miez de iarnă, se auzi o incantație ca de p-acolo, ce îi făcu lui Zăhăricuță pielea ca de găină:

- *Vidino, Vidino, ce mă fac dacă o să mai mă vrăjești încă o dată – Vidino, Vidino!...*

Ș-atât.

*

Imediat ce ajunse acasă, Zăhăricuță nu dori nici apă, nici mâncare, nici nu-și prepară vreo cafea, cum face de obicei tot omul ajuns dintr-o călătorie la sălașul său; nici măcar o țigară nu-și aprinse, că oricum nu mai avea... ci se apucă să scrie...

Fără milă pentru fondul forestier planetar, Zăhăricuță scrise mult și îndesat. Scria despre ziua și noaptea petrecută în așezarea natală, despre starea de lucruri găsită acolo, despre fiica de linguriță Evanghelistă și cum i se confiscase dânzei la oraș *miopia forte*, despre ticălosul jandarm Vas ce avusese cutezanța să-i dea un șut în fund lui Cracu ce fusese la un pas de a fi multiplicat de chiar personalul în care se afla tocmai el, Zăhăricuță – despre cum halise moș Ui inechitabil cernoziomul dintr-o singură parte a ogrăzii dărâmând cu ocazia asta și plopul lui Matrapez, despre crâșma care se afla prea departe de via fericitului tătic și al ei proprietar pui-de-exploatator Bogz care îndrăznise să-și primească banii pe udătură și, în general, scrise maratonistic despre tot ce i-ar fi putut incrimina la o eventuală judecată pe lipitorile poporului care aveau cutezanța ca la nunți să împartă sfori de pământ și carboave aducătoare de nenorocire mireseilor – grijania lor de...

*

În urletul strident al deșteptătorului, Zăhăricuță zvâcni poponeț la nouăzeci de grade în mijlocul somierei. Plapuma căzu de pe dânsul și simți imediat aerul glacial al dormitorului. Nu se supără, conștientizând că în etapa actuală de tranziție de la socialismul edificat cu succes la comunismul victorios, micile sacrificii gen punerea de către populație din când în când a câte unei haine în plus iarna în casă nu trebuiau luate în seamă. Dar cu gest nervos opri ceasul din țipătul ca de muiere isterică, apoi se lăsă încet înapoi, sub plapumă, în mrejele căldurii îmbietoare, dând însă înainte o ceafă strașnică în lada de la pat.

- Ouuu!... Paștele lor de...

Se fricționă energic la partea lezată. Căldura de sub plapumă care îl învălui acum complet, compensă însă durerea ce mai persistă surdă o vreme. Acum era iar liniște. Ambientată doar de ticăitul precipitat al ceasului. Unde s-o grăbi așa atot-ticăitorul ăsta?... Liniștea nu dură însă

mult. Urletul curmat al deșteptătorului fu compensat de glasul strident și dogit al consoartei, ce se făcu auzit din cealaltă cameră:

- Scoală, Zăhăricuță! E ora șase, mamă! Trebuie să vină ouăle!...

Zăhăricuță oftă din suflet, dar încă nu se urni de sub plapumă. Era atât de bine! Parcă ceva mai bine decât în patria socialistă eliberată de sub crunta exploatare în urmă cu douăzeci și nouă de ani unde acum, într-o perfectă înfrățire, făcând sacrificiile necesare, clasa muncitoare în alianță cu țărănimea și intelectualitatea progresistă edificau lumea cea nouă, de care generațiile viitoare se vor bucura în deplinătatea splendorii ei.

- Hai, Zăhăricuță! Hai, mamă! Că acuș vezi că vin și mașina cu mezeluri, aia cu carne da' și aia cu hârtie igienică!...

Cu un rictus caracteristic omului ce se pregătește să scape o invectivă printre dinți, Zăhăricuță se dete jos răzbit din pat și cu un icnet dibui papucii. Era teribil de frig în odaie, pe calorifer ar fi putut pune ciorba la păstrat. Dar nu asta era preocuparea lui Zăhăricuță în acel moment, de o altă chestiune metafizică fiind dânsul muncit de o bună bucată de vreme: anume că, de la un timp, înjurăturile la adresa exploatarelor erau fără țintă întrucât aceștia, în mare parte, dacă nu fugiseră peste graniță, pieriseră în pușcăriile regimului adorat, iar cei eliberați de acolo de grațierea dată în urmă cu zece ani erau cu sănătatea ruinată după poate decenii de închisoare iar el, Zăhăricuță, om respectabil, ajuns chiar Președinte al Societății Diacilor Aborigeni după ce mai prin închisoare mai prin ostracizare scăpase de foștii *tovarăși de drum* care se întâmplase să fie cândva chiar binefăcătorii lui – asta până când Partidul mult-iubit ale cărui podele le linsese cu osârdie îl scuipase și pe dânsul din funcție dar și din rândurile sale. Doar nu era să-și mai pună mintea cu acele umbre care cu siluete fantomatice ascunse în anacronice costume interbelice, se strecurau pe stradă cu priviri hăituite pe lângă ziduri cu singura dorință de a fi lăsați în pace...

- Zăhăricuță, văd pe geam că a venit mașina de hârtie igienică! Ești gata? se auzi interpelarea aproape isterică a consoartei cu voce de soprană. – Știi că la baie ieri am pus ultimul sul, mamă – nu? încheie dânsa dramatic.

- Acum, mamă, acum!... îngână dânsul ieșind precipitat din dormitor, în timp ce-și termina nodul la cravată.

Se îndreptă grăbit spre cuier. Femeia se înduioșă: primăvara trecută împliniseră patruzeci și cinci de ani de ani de căsnicie. Erau totuși niște ani! Nu se mai putea spune cam de mulțisor că sunt tineri!...

- Nu te grăbi chiar așa! Să nu uiți! Fularul!... Să nu faci iar o criză de astm!

- Nu uit, nu uit... îngână dânsul, ieșind agitat pe ușa apartamentului.

- Vin' să te pup! Să fi atent la toate cozile, să prinzi cât mai multe cu folos! Dar dacă nu mai poți, să urci înapoi în casă. Pa!încheie dânsa sărutându-l.

- Pa... ieși dânsul grăbit pe ușă.

În acel moment, se întrerupse curentul electric.

În fața ușii de lift simți aceeași nevoie ireprimabilă de a invectiva printre dinți. Invectiva se opri la jumătate, din pricina aceleași dileme: după ce că exploatatorii se împuținaseră la număr acum nemaiavînd nici o pondere care i-ar mai fi putut face culpabili de ceva în societate, incapacitatea unui ascensor de a funcționa fără existența banalei electricități, utilaj care mai tot timpul se afla oricum în stare de debaclu prin eterna afișare a anunțului REVIZIE - nu putea fi de asemeni imputată exploatatorilor de odinioara; așa încât purcese a coborî cele șapte etaje pe scări. Șaptezeci și două de ierni cât număra nu reprezentau o vârstă biblică, neputîndu-i-se însă nici cere ca la o astfel de etate să mai dea dovadă de vigoarea unui ins de douăzeci, treizeci, sau patruzeci de ani; prin urmare începu să coboare treptele „bătrânește”, după principiul *mai e mult pînă la orizont*. În răstimpuri se ajuta mai ținîndu-se de balustradă, mai servindu-se de bastonul cu alură interbelică.

Ajuns în locul unde ar fi trebuit să se așeze imediat la rînd spre a face cumpărătura, constată că se află în preajma unei cozi pe cale de destrămare, întrucât marfa din prima mașină tocmai se epuizase; ferestruica remeizei pe unde se făcuse vânzarea tocmai se închisese cu zgomot metalic sec; oamenii se răspândeau pe la celelalte trei rînduri unde marfa care trebuia să sosească era încă *in spe*.

- Așa puțină a fost astăzi?întrebă mirat pe un ins cu două plase de rafie, dintr-una ieșind un sul de hârtie de toaletă așezat laolaltă cu celelalte pe sfoară.

- Ce să fie?întrebă celălalt care se îndrepta cu pas de promenadă spre una din cozile la care avea rînd, cu aerul insului care pe spațiul unei

pajiști se deplasează de la grătarul cu mititei la cearșaful unde familia îl așteaptă nerăbdătoare.

- Hârtia de toaletă pentru care ați stat la coadă, domnule! Coadă, uite, tocmai se destramă, vărsându-se în celelalte cozi unde marfa nu a sosit încă!

- Care cozi? Și care domn? Fii serios, tovarășe, în Republica Socialistă nu există așa ceva! Caută la imperialiștii din Vest, unde popoarele sunt exploatare la sânge, iar fermierilor li se pun botnițe la gură când mulg vacile și culeg porumbul – anafura mamilor lor de bandiți exploatare! Noi aici avem de toate nevoie! Încheie omul, nemioprinde-și privirea longitudinală aruncată continuu pardesiului lung, cernit și de fâș al interlocutorului.

După care individul se îndreaptă spre una din cozi. Discret, pentru a nu-și pierde rândul, trecea ca în treacăt și pe la celelalte, schimbând câteva cuvinte cu oameni așezați acolo.

- Am și eu rând aici, mă țineți minte, da? Eu și nepotu' meu...

- Da, da, fiți fără grijă... am reținut... dumneavoastră și nepotu'...

- Vineee! se auzi deodată un chiot de la colțul străzii.

Cât ai scăpăra o brichetă, cele trei linii humanoide căpătară o formă geometrică de parcă ar fi fost formate cu rigla. În câteva clipe, ușile scărilor de bloc riverane se smuciră mai-mai să sară din balamale. Pâlcuri răzlețe de locatari se apropiau în fugă amintind de o alarmă de atac aerian. Dar nu intrau în adăposturi, ci în cozi, îngroșându-le corpul.

- Dar am fost aici! se auzi o exclamație.

- Unde, că nu v-a văzut nimeni! Dumneavoastră ați văzut-o? se adresă cetățeanul unuia din spate.

Celălalt dădu din cap a negare, într-un semn prelung și mut.

- Păi de unde să știi, când nici mata n-ai fost! răsese tartorul cu răutate. – Ia du-te la urmă!... Io stau aici de la ora patru, și tot nu sunt primu'!...

- Am fost aici! Aici!... repetă femeia cu lacrimi în ochi. – Am urcat zece minute în casă doar ca să-i dau copilului de mâncare înainte să plece la școală!...

Dampful acru ce se răspândește în jur dovedea că alarma fusese falsă: nu era decât mașina Salubrității. Cu gesturi sigure lucrătorii săriră de pe scara ghenei, îndreptându-se ață spre tomberoanele știute. Le înhățară golidu-le rapid în magazia mașinii, apoi fluierară scurt. Mașina demară

încet, lăsând în urmă aceeași duhoare insuportabilă. Oamenii o urmăriră cu privirea până ce strănutând din radiator vehiculul dispăru după colț, cu tot cu zgomotul de malaxare caracteristic. Apoi încet, rupseră din nou rândurile.

Zăhăricuță se îndreptă la întâmplare spre una din cele trei cozi. Locul unde se afla capătul aceluși rând corespundea pervazului exterior de tablă al impunătoarei ferestre a magazinului alimentară. Se așeză ostenit, sprijinindu-se încovoiat în bastonul cu măciulie de argint. Deși începuse timid să se lumineze de ziuă, frigul de decembrie devenise parcă mai pătrunzător. La un moment dat, prinse să ningă superb. Lui Zăhăricuță îi trecu precum o străfulgerare prin cuget povestea cutremurătoare a fetei lui Andersen. Cât de frig îi fusese probabil atunci, când în încercarea disperată de a se încălzi, aprinsese chibrit după chibrit!... Cu căutătură inexpressivă privi acea ultimă zăpadă din viața sa și, rămânând sprijinit în baston, închise aparent mulțumit ochii.

Din nou un motor de mașină își făcu auzită prezența. De data aceasta nu mai era alarmă falsă: era chiar mașina de carne.

- Lasă-mă, domnule, în pace – nu te înțelegi că am fost aici? se auzi strigătul ascuțit al femeii.

... - Domnule, nu se poate, eu și nepotu'!... nu vă mai amintiți, am vorbit acum jumătate de ceas!...

- Care nepot, domnule, care ceas?... Nu vreau să știu nimic!... De aia oamenii muncii *cinstiți* nu apucă niciodată nimica, că vin de aia ca mata cu nu știu ce nepot iar mai în spate sau în față îi aveți și pe mămica, și pe bunica, și pe purcica!... Nu vreau să știu nimic!...

- Domnule, măcar nepotul, că pleacă la școală!...

- Nimic! Ducă-se! Și mata după el!...

- Tovarăși! To-va-răși!... Asta-i anarhie! Fără *nepotisme*! Propun să formăm din nou coada: eu mă așez de aici!... încheie cu glas de stentor „omul de ordine” pe care într-adevăr, nimeni nu ar fi putut spune că l-a văzut până atunci. Era cunoscut însă ca un cal breaz: la piață se proțăpea în fața tarabei câte unui țaran încercând să se asigure dacă fasolea existentă la vânzare e din cea „cu trei bășini la bob”. Imediat după ce punea întrebarea, sărmanul țaran observa cu priviri hăituite cum oamenii ce formau codița din fața sa încep să ia mine plictisite, părăsind încet-încet zona. După ce dispărea și ultimul cumpărător, „spărgătorul de cozi” pleca și el liniștit...

Coada la carne se reconfigură după această neașteptată „bază”, însă într-un mod cu totul bizar, pe principiul biblic: cei din urmă devin cei dintâi. Din motive lesne de înțeles, nimeni nu mai avu nimic de zis: acum toată lumea era mulțumită...

- Coane Staharia! Coane...

Era factorul poștal. Ținea în mână două plicuri. Nu îndrăznea să-l atingă pe omul ce părea să se odihnească, ori să reflecteze adânc. Îl idolatriza. La urma urmelor datorită literaturii editată de acesta știa de crunta exploatare de dinainte de 6 martie 1945 el, născut în anul Naționalizării - de cum era poporul exploatat la sânge, la ce ar fi trebuit să se aștepte dacă roata istoriei nu s-ar fi întors iar lumea nu s-ar fi primenit din temelii. Familia, atâta timp cât mai fusese în libertate, nu dorise să-l indispună cu istorisirea despre cum le fusese smuls plugul din bătătură împreună cu caii, inventarul agricol iar în final însăși bătătura, asta de către cei care de douăzeci și nouă de ani tot construiau socialismul, dar nu-l mai dădeau odată în folosință; cunoștea însă, de pe căi ocolite - drama marelui scriitor epurat din rândurile peceriste, cât și mătrășirea din înalta funcție de Președinte al Societății Diacilor Aborigeni. Nu îndrăznise niciodată să-i mărturisească faptul că cunoaște cazul dar acum, întrucât intuiția și asocierea celor două plicuri îl făceau să presupună un deznodământ fericit, își luă inima în dinți:

- Coane...reluă, fără să-l atingă. - Ai aici două plicuri: unul de la Societatea unde ai fost mata președinte până ți s-a făcut *nedreptatea*, și altul de la... se opri dânsul, făcând un semn vertical spre zenit, ca și cum plicul ar fi fost trimis de Dumnezeu, în realitate tânărul sfiindu-se parcă să pronunțe în clar sediul de căpătâi al puterii bolșevice. Sfiiciunea avea însă motive cât se poate de telurice: în adolescență, trăise o dublă traumă prin faptul că părinții îi fuseseră arestați după ce „verificări” „riguroase” „demonstraseră” că în perioada interbelică fuseseră membri unui Partid Istoric; mai mult, conform unei delațiuni rămase pe veci anonimă, fuseseră „dovediți” și cu *simpatii legionare*, consecințele răsfrângându-se în parte și asupra dânsului, născut la opt ani după înăbușirea rebeliunii Gardiste. Atât de cumplită se dovedise a fi spaima în familie, încât dorința acesteia de a-l salva o îndrumase a-i schimba până și patronimul din actul de naștere cu al unui unchi prin alianță; despre părinți, nu mai auzise niciodată nimic: nicio Decizie de reținere pentru vreo faptă incriminabilă, nici vreo Sentință de condamnare la ispășirea vreunei

pedepse... Posibilitatea de a fi vreodată admis la o facultate din Republica Populară metamorfozată între timp în Republică Socialistă - părea definitiv compromisă.

- Eu cred că-i de bine, continuă tânărul însuflețit. – Zic că și-au dat seama că mare păcat și-au făcut cu dumneata iar acum vor să te reprimească înapoi în partid, dar și la cârma la care ai mai fost!...

Bătrânul nu îi răspunse. Cu mâinile pe măciulia de argint a bastonului și cu bărbia peste acestea, continua probabil să mediteze adânc, sau să doarmă, așa, cu fața în pământ. O clipă tânărul se gândi să-l trezească. Era prea frig și la vârsta dânsului se putea alege cu o pneumonie. Dar după un scurt moment de reflecție, se răzgândi:

- Bine, dacă nu vrei să te bucuri cu un ceas mai devreme, eu îți duc plicurile la cutie. Da?...

Scriitorul nu-i răspunse nici de astă dată.

Tânărul schiță un vag semn de rămas bun cu mâna și se îndepărtă...

... Prin mica ferestruică metalică marfa era smulsă gâfâit-furios de cei care ajungeau la rând să cumpere. Mai întâi câte două pachete de carne de persoană, apoi, când stiva de navete din spatele vânzătorului se micșoră – câte unul. Imediat după ce-și înhățau pungile oamenii plecau în fugă privindu-și mulțumiți „prada” din sacoșă, trecând adesea fără să arunce nici măcar o privire bătrânului sprijinit într-un baston cu măciulie de argint care, cu privirea țintită în pământ, părea mai departe că se afla într-o reflecție adâncă.

Pedeapsa basileilor

- Bună dimineața, tovărășico! Ce zi frumoasă se anunță pe ziua de azi, nu crezi?

Cea interpelată atât de englezește întoarse cu un aer de superioritate privirea către cealaltă parte a refugiului de tramvai. Părea jignită din naștere. Gestul se dovedi doar de efect, căci după câteva clipe reîntoarse ochii spre cel care o salutase.

- Bună dimineața, tovarășe! Drept cine mă iei că mă saluți așa, fără să mă cunoști?

- Dar vă cunosc! Își drese interlocutorul zâmbetul fâstâcit. – Sunt vecinul dumneavoastră de la Scara III!

- A, vecinu'!... Mă miram eu să mă salutați chiar așa, netamnesam! Aveți totuși o etate!...

- Păi sigur!...

- Bună dimineața, tovarăși! O să avem o zi frumoasă astăzi, nu credeți? se auzi inopinat un glas ca de detunătură de trăznet.

- Bună dimineața! Și dumneavoastră îl cunoașteți pe tovarășu'? se interesă fosta ofuscată cu glas subțirel.

Noul-venit nu răspunse. Aruncă o privire constatativă celor doi, ca de om ieșit din transă, ca și cum nu dânsul i-ar fi salutat cu câteva secunde în urmă. Începu imediat să arunce priviri circulare în jur, de parcă nu ar fi cunoscut peisajul riveran, având în vedere că în fiecare dimineață pleca spre serviciu din aceiași stație de tramvai. Așa era însă dânsul, impetuos, etern grijuliu, ca un edil excesiv de gospodar continuu nemulțumit de aspectul urbei pe care urmărea în permanență s-o înfrumusețeze și eficientizeze. De altminteri adeseori, mai ales duminica și în sărbătorile legale putea fi văzut mai tot timpul prin cartier, pe aleile dintre blocurile ce miroseau încă a proaspăt clădit, cum își deplasează statura impunătoare și lată aruncând tot timpul priviri aparent nemulțumite. În răstimpuri, tovarășul ridica nervos câte o hârtie de pe asfalt, cu simț civic ducând-o până la proximalul coș de gunoi; periplul se termina de obicei în fața unicei biserici dintre blocuri pe care o privea critic, chiar nervos; hipnotiza așa o vreme clădirea ca și cum ar fi vrut să o supună legilor levitației, își exhiba tusetul tabagic, se scărpinga nervos în favoriții stufoși ce-i încadrau fața pătrată, apoi se întorcea pornind-o cine știe unde cu pași mărunți și precipitați. Era tovarășul Rapanduleasa – mai pe scurt Utu. Se bucura de condescendența tuturor, ușor evlavioasă, pioșenie datorată inovațiilor edilitare pe care în răstimpuri, după lungile-i plimbări solitare, avea amabilitatea să le exhibe ca propuneri. Acum însă rondul vizual îi fu întrerupt prematur de sosirea precipitată a tramvaiului care după ce îi primi pe toți doritorii în pântecul său își închise ușile cu un pocnet răsunător, luând-o mai apoi cu o smucitură neașteptată din loc. Vagonul de clasa a I-a era aproape în exclusivitate ocupat și de alți salariați colegi la Fabrica de Conducte

Asamblate care la acea oră matinală se îndreptau spre locul de muncă, în mod excepțional în acea dimineață nefiind necesar a sta atârnați ciorchine pe scara vehiculului. Tramvaiul nu era în acea dimineață deloc aglomerat. Hm, mare mirare, având în vedere că era marți, zi din plin lucrătoare...

- Și zi-i așa, bobocule, azi e prima ta zi de lucru?

- Da, nene Marian, săru'-mâna, săptămâna trecută mi s-au făcut actele de angajare, răspunse cu oarecare sfiiciune neofitul în ale asamblării, vecin de bloc cu celălalt, care îi pusese o vorbă bună la Cadre.

- Ai să vezi, o să înveți repede!... Colectivul e format din băieți de zahăr – unu' și unu'!... Tu stai cuminte și atent la bandă până iese țeava din filieră și – harșt – una cu șpițul în rosturi, să rupi țevile una de alta și gata...

- Păi nu le **ansamblez**?...

- E-he-hei, bobocule, asta nu o să fie treaba ta la început!... Asta o fac cei cu înaltă calificare! Până una alta tu rupi țevile aflate la incandescență una de alta, când vin de la cuptor!...

- De la cuptor? De la care cuptor?... Că la instruire nu mi-au spus că e și cu cuptor!...

- Ei, da cum, e și cuptor!... Păi cum să le fasonezi la rece, puiule? E niște tovarăși la niște cuptoare de alea mari, electrice, nou instalate anul trecut, mândria întreprinderii!... E și cu cuptor!...

... - Păi da, dom' le, se încinsese tovarășul Utu, ducându-și spre culmi de **mi** glasul răgușit de tutun. – Nu o dată am fost cu memorii la Sfatul Popular în care am scris clar: aici, pe colț, unde vedeți biserica asta, unghiul se poate închide perfect cu un bloc la nouăzeci de grade. Păi da, tovarăși, biserici sau blocuri ne trebuie nouă?!... Păi ce, poporul trăiește în... biserici!? Nu, domnilor – sau tovarăși – cum vă place să vă iau – poporul are nevoie de case, nu de *cult*! În case, ne odihnim, tovarăși, seara când venim de la lucru, din case plecăm, tovarăși, dimineața, când pornim spre locurile de muncă! Păi nu-i așa, nu zic just?... Și în altă ordine de idei, de ce la această stație de tramvai se folosește apelativul *doamna* – Doamna Chica – și nu *tovarășa*? Păi da, **tovarășa**, că, tovarăși, ce suntem noi, capitaliști, ori socialist-comuniști?! Păi, tovarăși, să mă iertați, cu fundul în două luntrii nu se poate! Ori în Iad, ori în Rai, iertată-mi fie comparația, că până și la *retrograzii* care se roagă sub turla aia pe care ce n-aș da să nu o mai văd mâine dimineață

acolo spun la fel: ori slujești lui Dumnezeu, ori lui Mamona! Păi nu e așa, nu zic just, nu am dreptate?...

- Vai, maică... vai, vai ,vai... își clătină o bătrânică îmbrăcată cernit și legată pe sub fălci capul de parcă ar fi fost la mort. – Cum poți să vorbești așa, maică, cum poți?...

Din nou parcă ieșit din transă, tovarășul o privi cu ochii cășcați la paroxism pe băbuța bigotă și profund retrogadă.

- Păi da, că ați vrut Colectivizare și Partidul a făcut-o, ați vrut desființarea exploatării omului de către om și tot Partidul, săracul, s-a executat la doleanța voastră!... Dar când vine vorba să lăsați năravurile vechi cu cozonaci și ouă roșii de *așa-zisul* Paști nu vreți, că *mâr* , că *hâr* – *c-o fi, c-o păți*... că Iisus cel răstignit... că în decembrie – vezi Doamne – s-a născut...

Băbuța începuse să se descompună la față cam de la apocalipsa numită *Colectivizare*, când o auzi însă și pe aia cu Iisus Cel Răstignit Născut în decembrie - paharul dădu pe dinafară:

- Afurisiți să fiți cu Colectivizarea voastră cu tot, că mi-ați omorât bărbatu' că n-a vrut să vă deie văcuța din bățatură... Maica Precistă să te trăznească azi, în s'înta zi a Sfinților Împărați Constantin și Elena, că biserica pe lângă care ai trecut cu gând s-o sfarmi, Antihristule, hramul dânșilor îl poartă... ptiu!... îi reuși băbuței o flegmă de zile mari care se oploși pe unul din obrajii tovarășului Utu pe care oricât i-ar fi bărbierit dimineața, tot neras părea. Și, cu un gest nebănuit de rapid, băbuța coborî pe refugiul de tramvai al stației în care acesta tocmai se afla, cu doar o clipă ca ușile vehiculului să fi putut a o prinde în timpul închiderii.

În tramvai se făcuse liniște-mormânt. Tot ce se mai auzea era vuietul sincopat al osiilor neunse ale vehiculului.

- Păi da, zise tovarășul proaspăt botezat ștergându-și cu batista obrazul congestionat de saliva lipicioasă. – Asta e răsplata retrogazilor și înapoițiilor fiindcă am făcut ce am făcut pentru ei în ultimii douăzeci și șase de ani. Asta e... Lasă, lasă... cât or să ne regrete într-o zi, dacă imperialiștii or să câștige partida... atunci or să vadă ei!... Nu e just, nu am dreptate?...

- Doamnă, sparse liniștea glacială o femeie care până atunci rămăsese filosoafă – are dreptate – păi dacă nu cădeau bestiile alea, ce ne făceam? Tot la case cu curte am fi fost, doamnă, cu încălzire cu lemne, să

stai să spargi tot timpu' atâtea lemne?... Păi se poate, doamnă?... Păi sigur, doamnă!... Păi sigur, acum stăm la bloc!... încheie cu glas de revoltă, nefiind prea clar împotriva cui era îndreptată aceasta – contra mutării la bloc, sau împotriva încălzirii cu lemne la casa cu curte?...

Tovarășul Utu o privea nedumerit.

- Uite ce mare și frumos e ăsta! izbucni în entuziasm o tovarășă care la rându-i tăcuse până atunci, indicând unul din blocurile cu alură de turn ce se profila pe geamurile din stânga ale tramvaiului. – Da' parcă mai frumos e-al nostru! Stau așa de-a dreapta și de-a stânga Căii, părând parcă să ne vorbească, dădu tovarășa în viziuni antropomorfe.

- Da-a...răspunse un tovarăș cu fața lătăreață și congestionată, roșeața din obraz trădând conținutul micului-dejun din acea dimineață. – „ *Ce, vă puneți voi cu mine care-s mare și frumos, și vă primesc seara în burdihanu' meu!...*”- par să spuie. Da' dacă vin exploatații la loc, pe toate le fărâcă!...

- Cum?!... se întoarse cineva surprins spre el.

- A, nimic, zisei și eu așa... se rezemă de speteaza scaunului, lărgindu-și gura într-un rânjet bahic cu capul pe spate, ce-i dezvăluia toți incisivii lipsă.

Tramvaiul ajunsese la capăt. De acolo mai aveau trei stații de autobuz până la destinație. Așa că se făcu transbordarea într-una din mașinile ponosite ce așteptau la acel nod de transport. Imediat ce oamenii se urcară, motorul fu pus în funcțiune.

- Da, tovarășe, se auzi vocea vehementă a tovarășului Utu îndată ce autobuzul demară – crezi că nu am depus memoriu la Sfatul Popular și pentru biserica de lângă blocul nostru? Da' cum, tovarășe, da' cum – să vii în pauza de masă la mine în birou să-ți arăt copia, să vezi că noi, membrii Biroului Tehnic al întreprinderii avem și preocupări edilitare, nu putem rămâne indiferenți când în locul acelei *porcării* s-ar putea dura un alt bloc care în hiperbolă s-ar putea uní cu al nostru, oferind apartamente și altor tovarășii oameni ai muncii! Nu-i așa, nu am dreptate?...

Călătoria se teminase. O stație mai încolo, autobuzul se afla deja în afara orașului. Doi câte doi, salariații trecură strada, îndreptându-se spre poarta întreprinderii.

- Ce le-am spus eu?se opri tovarășul Utu la un pas de poarta întreprinderii. Bine, măi tovarășii, nici acum nu sunt gata postamentele

de drapel pe care să le punem de stâlpii de la intrare?... Ce, vreți ca și de viitorul 1 Mai muncitoresc să pățim ca anul ăsta, să nu fim în stare să arborăm și noi la poartă steagu' Partidului ca celelalte întreprinderi din oraș?... Așa nu se poate, tovarăși, așa *nu se mai poate!*...mai spuse repunându-și pantofii cu *scârț* în funcțiune și, dând nemulțumit din cap, intră primul pe poarta întreprinderii, nu înainte de a-și exhiba tusea tabagică în timp ce-și aprindea o țigară. Oamenii îl urmară tăcuți, intrând în cea mai perfectă ordine în curtea întreprinderii.

- Ce-i asta?se opri ca trăznit la un sfert din drumul ce-l avea de parcurs până la intrare.

Era o cruce mică, de piatră, precum o bornă de hotar, spălată de vreme și plină de mușchi. Cu silueta acum strâmbă și fisurată, era acolo de cine știe cât timp, poate fusese la acest capăt de urbe și în codrii ce odinioară se întindeau până aici. Dintr-o fantezie, capriciu sau superstiție, toți cei care duraseră ceva în acel loc o lăsaseră acolo, mărturie a cine știe cărui fost schit ascuns cândva ochilor avari ai lumii, sau poate simbol tainic al cine știe căror pribegi ce poate o dată se întâlneau în acel loc. Asemeni predecesorilor, chiar și cei ce contruiseră fabrica acolo în urmă cu mai bine de douăzeci de ani nu se atinseseră de discret-insinuatul totem.

- Nu v-am spus acum o săptămână că vreau să dispară de aici?! Ce ați păzit până acum!?! Ce, trebuia să vă spună cineva?! Ia dă-mi-le, dom' le, mie! se repezi la un muncitor care prin curtea fabricii se îndrepta agale la ieșirea din schimb spre magazia de scule unde voia să-și lase uneltele.

Tovarășul Utu propti spițul în partea superioară a simbolului și lovi strașnic cu barosul în fier: o dată, încă o dată și încă o dată...

- Păi nu-i just?...

La a patra lovitură se opri ca trăznit și, scăpând uneltele din mână, cu mâna la obraz, se prăbuși în genunchi. Stropi abundenți de sânge începeau să formeze o baltă roșiatică pe asfalt...

- Tovarășul Utu, s-a-ntâmplat ceva?se apropie de dânsul în fugă dar cam în zig-zag portarul care observând totul, ieșise din punctul de control.

- Un fleac... o așchie de piatră... m-a străpuns... în falcă...

- Chem imediat Salvarea! Acu', la moment o chem!...

Dar tovarășul Utu nu-l mai auzea: își pierduse cunoștința...

Oamenii nu îndrăzneau să se apropie, dar nici să stea pe loc: așa că reporniră spre intrare. Nu ajunseră bine la vestiar că, printr-o minune, expeditiv, o ambulanță teve intră precipitat pe poartă. În câteva clipe, la locul incidentului nu mai rămase decât băltoaca roșiatică...

*

Trecuseră multe ore de la începutul schimbului, trecuse ceva vreme și de la pauza oficială de masă înainte de care toată lumea mâncase de două ori, la o oră și jumătate încă o dată, acum după alte două ore pregătindu-se să mai mănânce o dată, operațiune precedată ca de fiecare dată de întinderea ritualică a fețelor de masă, urmată de extragerea din plase a borcanelor cu zacuscă și a te miri ce se mai afla prin papornițe. Timp era, având în vedere că un schimb dura douăsprezece ore...

Chiar când totul era gata iar oamenii se aflau în jurul strungului dezafectat de ceva vreme ce le servea de banc de mâncat – în hală irupse **Einstein**. Era adjunctul tovarășului Utu aflat în acel moment tot în blocul operator al Spitalului de Urgență, tocmai atunci inaugurându-se cea de-a treia operație având ca scop a-i reda cât de cât aspectul omenesc al expresiei faciale.

- Ce-am spus eu dimineață, izbucni **Einstein** după ce îi privise câteva clipe fix. – Ce-am spus eu dimineață să montați filiera specială la bandă?continuă el agitându-și mustața stufoasă și cănită, în timp ce se trăgea de tuleiele de păr cărlionțate la rându-le cănite din jurul cheliei, privindu-i sticlos pe de asupra ochelarilor metalici. – Ce-o să facem acum, toate șarjele de azi dimineață-ncoa sunt rebut, ce-o să predăm noi poimîine beneficiarului?...

Adjunctul prinse să țopăie printre stivele de conducte-rebut, cu salturi de galinacee scăpată din ogradă. Mai zumzăi un timp asemeni unui bondar, ieșind mai apoi precipitat din secție.

- Da' cine a fost?întrebă unul moale pe colegul din cealaltă parte a strungului, acela având vizibilitate spre ușa de la intrarea în hală.

- Cin' să fie – **Einstein**...

- Și ce dracu' voia, de nu ne lasă nici să mâncăm liniștiți?...

- D-ale lui... cine naiba să-l înțeleagă p-ăsta când spune ceva?...

- E... da' bună-i plachia asta, tot soacră-ta a făcut-o?

- Nu, nevastă-mea...

- Belea... bună rău!...reîntări celălalt, luând o porție zdravănă în furculiță.

Terminară de mâncat molcom, fără grabă, îndreptându-se apoi agale spre locurile ce le aveau. Filiera tot nu o schimbă... Până la sfârșitul schimbului nu se mai opriră. Un observator ce ar fi aruncat o privire panoramică asupra halei ar fi avut senzația unui furnicar unde fiecare membru al locației, știind ce are de făcut, se mișcă precis, chiar dacă nu foarte repede. Schimbul se termină. În hală intră schimbul următor care cu brațul întins și palma ridicată saluta mai-în-glumă-mai-în-serios:

- Noroc bun, tovarăș! Și s-aveți poftă când ajungeți acasă!...

Apoi, fără altă introducere, la indicația adjunctului care se făcea că nu-i observă pe cei ce ieșeau din hală, cei abia intrați începură să care înapoi, spre cuptor, una câte una, toate stivele de profile metalice în scopul topirii, pe post de rebut...

*

Primeniți la dușuri și îmbrăcați de oraș, patru tovarășii din schimbul tocmai isprăvit se strecurau pe lângă unul din zidurile fabricii cu pași de lincși. Auziseră în drumul spre ieșire ceva suspect... poate că imperialiștii parașutaseră desantul, și acum încercuiau uzina lor iubită, pregătindu-se să o ia cu asalt... În acel moment se auzi o bufnitură și o mătă neagră-catran le tăie calea, cu cotoiul aferent după ea.

- Atenție, nea Vasile!...

- N-a fost decât o pisică!...

- Ba două!...

- O mătă și un motan care o urmărea!...

- Pfui, bine că a fost numai atât!...

Ieșit de sub presiunea psihică, Văsălie își aprinse o Mărășească. În acel moment se auzi cum în fața gardului din panouri de beton parchează un autoturism. După ce se auziră portierele trântite cu putere, se văzură jarurile unor țigări aprinse și se auziră și zvonuri de voci.

- Imperialiștii!... De data asta chiar că sunt imperialiștii! Atenție, băieți!...

Pe chipurile celorlalți trei, prin negura întunericului, se citi o vie emoție. Mai ales după ce prin romburile gardului, la lumina sinilie a unui bec stradal, zăriră chipurile cazone, imagine care nu mai lăsa nici un loc de dubiu.

- Imperialiștii!... Nu mai încape nici o îndoială, sunt imperialiștii!... Ne atacă imperialiștii!... Ce facem, nea Sfrenție, îi lăsăm așa, să facă ce vor pe pământul sfânt al Republicii?... întrebă Nelu cu glas gătit de emoție. Eu nu sunt numai comunist, ci și sindicalist... ținu să precizeze, nu se știe de ce.

Nea Sfrenție, cu figura-i prelungă și osoasă pe care exista tot timpul o paloare chinută de comunist TV având la activ multe nopți de nesomn în contul grijii față de patrie, oftă din rărunchi. Scoase la iveală o legătură de chei, acelea fiind cheile de la depozitul de material al Gărzilor Patriotice pe întreprindere. Se îndreptară tiptil într-acolo.

- Eu, care am făcut și insurecția din '44, mai bine mor cu ei de gât...

- Că bine zici!... Iar noi n-o să te lăsăm!... Crucea lor de imperialiști!... cât de mult ne-au exploatat, mai ales pe mata!...să-i ferească Dumnezeu de furia sindicală...

Ajunseseră în fața ușii metalice vopsită în gri. Nea Sfrenție rupse fără nicio ezitare sigiliul de plastilină și deschise. Înăuntru, după ce apăsară pe toate comutatoarele, nu se găsi nici măcar un tub fluorescent care să nu clipească continuu după ce se aprinse. Nea Sfrenție deschise un rastel și luară fiecare câte un pistol-mitralieră dintr-o grupă de arme așezate semicircular. Apoi se îndreptară spre una din lăzile mari, rectangulare, vopsită într-un kaki obosit; cu o lovitură de pat de armă, ca-n filme, făcură să sară lacătul din belciuge, iar sigiliul de ceară din căpăcelul de bere. În câte un sac de merinde luați dintr-un morman aflat nu prea departe, încărcară până la refuz cu sectoare. Apoi luară din cui câte un sac cu grenade, având fiecare câte cinci ogive într-însul. Introduseră câte un sector în armă, aruncară cartuș pe țeavă și, hotărâți, reglară toți patru pârghiile armelor la *foc-automat*.

Reajunseră la locul de plecare. Dincolo de gard, indivizii continuau să discute aprins. La un moment dat aruncară resturile de țigări și, aplecându-se, începură să intre unul câte unul prin spărtura gardului. Veneau ață spre dânșii, fără să-i fi văzut. Le zăreau acum lămurit uniforme, ba chiar și bumbii alămiți ce sclipeau în lumina electrică stradală. La un moment dat becul de neon de lângă gard se

stinse, având acum în bulb o tentă verzulie. Becurile aflate la stâlpii mai îndepărtați cotinneau să lumineze vag, profilând relativ bine siluetele ce se apropiau.

- Somăm?întrebă răgușit Vasile pe mai experimentatul nea Sfrenție.

- Ce să mai somăm?...răspunse acesta stins, luând linia de ochire prin foița înălțătorului și vârful cuiului cătării. Apoi, emoționat, apăsă pe trăgaci...

Cu țăcănit nebun, arma începu să latre aruncând spre siluete o ploaie ce ar fi trebuit să fie ucigașă. Ciudat, deși modul cum luase linia de ochire, țintind silueta din mijlocul grupului ce înainta spre ei, ar fi trebuit ca prin împrăștierea proiectilelor aproape toate siluetele să se prăbușească secerate – nici una nu căzu. Doar rămaseră toate stană de piatră. O clipă mai târziu, se aruncară la pământ, ca și cum gloanțele ar fi ajuns cu acea întârziere la ele, în sfârșit secerându-le.

- Stai, că trag! Aruncă arma, sau trag!se auzi glasul unei umbre, care își arată din întuneric și chipiul.

Nea Sfrenție apăsă din nou pe trăgaci, slobozind o rafală scurtă de astă dată. Se auzi un declic: muniția din sector se terminase.

Nea Sfrenție scoase sectorul gol și duse mâna la sacul de merinde. Se auzi un nou declic: sectorul nou fusese introdus în automat.

- Crezi că i-ai lovit?întrebă vecinul din dreapta plin de emoție.

- Cel puțin doi dintre ei, răspunse cavernos protagonistul insurecției din '44, având și glasul, nu numai mina obosite.

În acel moment, toate cele patru siluete pe post de inamic își arătară chipiurile din lăstărișuri.

- Stai, stai că trag! Aruncă arma, sau trag!...

Umbrele se apropiaseră amenințător de mult, chiar și după a treia rafală prelungă slobozită din pemeul tovarășului Sfrenție. Se auzi iarăși un declic: se terminase și muniția din sectorul ăsta...

- Ei, dacă-i p-așa, las' că vă arăt eu voua, exploatatori ai poporului muncitor!șopti el lăsând arma de o parte, scoțând în schimb o grenadă la vedere. Îi trase cuiul, numără regulamentar până la trei, și o aruncă.

- Stai! Stai, că trag! Nu mișca, sau trag! Miliția! Stai, că... uuuuu!

Sărmanul sticlete se apropie șchiopătând de „partizan”, îl prinse de umeri, și începu să-l zgâlțâie, zbierând ca un apucat:

- Ce mama dracului faci aici? Unde dracu' te crezi?! Cu ce ai aruncat în mine, că mi-ai rupt picioru'!...

- Cu o grenadă, răspunse insurgentul simplu dar consternat, precum în fața unei întrebări prostești. – Credeam că sunteți imperialiști...

- Suntem imperialiști pi.dii mă-tii, dobitoc nenorocit! zberă și mai apucat curcanul țopăind, în timp ce un altul îi smulse lui nea Sfrenție un sector din sacul cu merinde. La lumina unei lanterne chioare, cercetară cu atenție fanta semicercului metalic.

- Sunt cartușe de manevră, tâmpitul! Ai ieșit la vânătoare de fantome!... Norocul nostru că ai nimerit sectoarele cu cartușe de exercițiu!... Așa și grenada, care e la fel de bună pentru luptă ca și un pietroi!... Marii vigilenți ai pu.ii, uite cine se găsiseră!... Înfundam pârnaia dacă aveam muniție în pistolete, că te împușcam ca pe un câine, cretinule! - Ce e cu băltoaca aia de sânge din fața porții, asta poți să ne zici de ești atât de vigilent? Că l-am întrebat și pe portar, da' de mângă ce a fost, nici până la ora asta nu s-a trezit! Ha!?

- Azi-dimineață s-a petrecut, când tovarășu' Utu s-a luptat cu crucea...

Milițianul reuși să pună laba piciorului în pământ. Semn bun.

- Bine că măcar nu s-a rupt. - Imperialiști, ai? Ați văzut ceva suspect pe aici? Da, sau nu?...

- Numai pe dumneavoastră...

Dar subofițerul nu-i mai dădu nici o atenție. Șchiopătând, cu un rictus de durere, începu să o ia înapoi, spre mașină.

- Hai să plecăm! La secție, nicio vorbă! Vă dați seama ce belea ne luăm pe cap dacă raportăm incidentul cu imbecilii ăștia?

- Înțelegem, să trăiți!...

- Sergent, conduci tu!... Ai carnet?

- Am, să trăiți!... Tocmai am terminat școala! zise cel interpelat plin de solitudine.

- Hai să plecăm.

Aruncă o căutătură furioasă spre cei patru.

- Cărați-vă, dracului, de aici! Ce mai așteptați? Până nu mă răzgândesc și vă umflu! Hai, valea!

Terminându-și rolul de luptători în „insurecție”, cei patru plecară aruncându-și priviri conspirative, lipindu-se pe lângă gardul stradal, de

data asta ca niște veritabili ilegaliști, îndepărtându-se și pierzându-se în susul străzii în țârâitul din ce în ce mai strident și soporific al greierilor.

Inimă de dulgher

- microroman -

- Mateiuțu, scoală că se răcește cafeaua, mamă!

Invitația era oarecum superfluă, întrucât cel interpelat era treaz de o bună bucată de vreme. Starea lui de veghe data în acea dimineață chiar dinainte ca zorii să înceapă să se agațe de ferestre, pe când nevasta ieșise tiptil din apartament spre a se duce să cumpere laptele care întotdeauna venea matinal, epuizându-se încă de când se auzea uruitul primului tramvai ce anunța că I. T. B. * –ul și-a început activitatea. O auzise chiar și când revenise, deslușind cum se felicita de una singură în bucătărie – „Na, că am prins și unt, și iaurt, și brânză de vaci la jumătate”. Nu catadicsise a se scula din pat spre a împărtăși la vedere împreună cu consoarta mica victorie existențială, mulțumindu-se a-și trăi bucuria cu mâna sub cap, lenevind mai departe în așternutul cald, inundat de o fericire reprimată – la fel cum în copilărie se ascundea seara sub pătură, la lumina unei lanterne aproape oarbe, continuând să-și „scrie” doar mintal poezia pe care nici el nu știa de ce o începuse cu puțin înainte ca glasul sonor al tatălui să fi dat stingerea: - „Gata, e ora zece, e timpul să treci la somn!” Niciodată nu folosise în acest scop hârtia, memorând perfect toate catrenele poemului, fără însă ca a doua zi să le transcrie totuși pe hârtie, avându-le chiar și acum proaspete în memorie. – Mai târziu, în prag de majorat, își amintea aproape nostalgic acest impuls, ca pe ceva naiv caracteristic începutului de pubertate, zâmbind condescendent, matur și detașat ca de moftul îndepărtat al unui adolescent teribilist ale cărui caiete cu poeme nu putea totuși să le rupă, întrucât nu alocase nicicând vreun asemenea obiect de papetărie pornirilor amintite.

În pragul oficial al vieții de adult, înclinațiile i se schimbaseră neașteptat, sub impulsurile vizuale oferite de șantierul aflat nu departe de periferia satului, ce avea ca scop durarea unei hidrocentrale. Privea

*

Întreprinderea de Transport București.

fascinat ceasuri întregi la mulțimea de lucrători asemănători unui roi de furnci, admirându-le munca ce de departe le părea ușoară și reconfortantă, însă atât de fascinantă prin creativitatea specifică ce făurea totuși valori utile și de durată; ajungea la un fel de paroxism al plăcerii în momentul când benele ridicate de macarale turnau betonul în cofrajul măiastru meșterit, după ce ceasuri întregi privise cum lucrătorii-fierari îmbinaseră armăturile în barele-călăreți și etrieri, meșterii-dulgheri îmbrăcând apoi totul în mantie de lemn prin montarea dibace a cofrajelor prefabricate și re folosibile. – Atât de fascinat era de imaginile de acolo încât se gândise chiar să se angajeze în acel loc, fie și ca simplu necalificat ; dorința i se bazase pe o premoniție corectă întrucât, peste ani, la prima tentativă de a da la facultate, se lovise de drama provocată de acel nenorocit doasar de Securitate unde cu scurtime telegrafică îi erau „deconspirate” originile „nesănătoase” care îi ucisese un unchi în pușcăriile bolșevicilor, îi ostracizase familia, pentru el fiind „recomandat” a nu urma nicicând cursurile unei facultăți. În cele din urmă „i se trecuse cu vederea” iar Partidul, în marea lui „mărinimie” - dându-i în cele din urmă voie o dată cu amnistia din 1964 să intre pe băncile facultății. Asta după efectuarea unui stagiu militar dur la trupeți.

- Mateiuțu, e aproape ora șapte, mamă! Scoală-te, ai să întârzii la redacție!

Se mulțumi să deschidă leneș un ochi aruncând o privire rapidă niciunde, rămânând în aceeași poziție avută de cel puțin două ceasuri, în care numai printr-un miracol nu anchilozase.

- Hai, Mateiuțu, e târziu, ți-am pus cafeaua la reîncălzit!

Consoarta era acum lângă pat, trăgând alene de el.

- Or să se descurce și fără mine. Lasă-mă să mai dorm!...

- Cum poți să vorbești așa? Fără tine le-ar fi cu mult mai greu! Hai, scoală!, trase de el aproape dându-l jos din pat.

Își încălță papucii de casă fără chef și ușor nemulțumit. Apoi se îndreptă spre fereastră spre a se uita ce fel de zi avea să fie din punct de vedere meteorologic. Și-ar fi desprins repede ochii de pe cerul plumburiu și nu prea atractiv de februarie, dacă în acel moment nu ar fi observat cum, la etajul patru al blocului aflat în construcție vizavi – un lucrător bătea ultimile cuie în cofrajele diafragmei aceluși nivel, dând cele din urmă retușuri înainte ca prima cifă de beton să sosească. Părând că glumește așa, cocoțat pe vârful unui stâlp - lucrătorul agită chiar la un

moment dat mustața unui oțel-beton nu prea bine fixat din acel element, în cele din urmă corectând micul defect prin refacerea legăturii cu ajutorul unei sârme pe care o legă strâns cu ajutorul cleștelui-cioc-de-rață.

Oftă din rărunchi.

- Ce faci? Se răcesc și cafeaua și ceaiul! Te rog să treci la masă!

Mai rămase câteva clipe cu ochii lipiți de geam. Aruncă o privire de ansamblu atât cât îi permitea unghiul ferestrei închise în lungul șoselei Colentina, mărginită de puzderia de blocuri în construcție pe lângă care macaralele începuseră deja să se agite. Primele autoagitatoare începuseră să vină blocând prin traversarea lor în scurte răstimpuri tramvaiele ale căror clopote băteau energic.

Intră fără chef în sufragerie așezându-se la masa cu micul-dejun atrăgător aranjat. Era inițiativa matinală de fiecare zi a soaței care - după ce ascultase în zeci de ședințe pe parcursul ultimilor patru ani nenumărate discursuri agrementate cu stropi de salivă ale diverșilor furibunzi tovarăși pe post de activiști de partid în care se înfierau apucăturile *mic-burgheze* cum ar fi servirea cotidiană în sistem festivist a mesei de dimineață de către **clasele exploataoare** - hotărând că nu ar strica să îi imite, barem așa - ca să vadă cum se lafăiau cândva **domnii** înfulecând dimineața icre negre și caviar, în timp ce bietul **popor muncitor** servea numai pâine cu unt și salam precum și alte *mezeluri ale săracului* cum ar fi fost șuncă de Praga - totul asortat cu măslina - mâncarea celor fără posibilități.

- Parizer n-au băgat astăzi, îl sărută ea tandru pe perciune în timp ce el neîndemânatic reușise să umple căușul coctierei cu tot conținutul oului moale al cărui capac nu reușise să-l decupeze. - Lasă-mă pe mine, preluă dânsa operațiunea pentru cel de-al doilea ou, incizându-l cu măiestrie suspectă. - Apoi, ca și cum ar fi avut o inspirație de moment, i se așeză în poală cu lingurița plină de o frântură de gălbenuș de culoarea porumbului, ce se scâldea în albușul gelatinos, adresându-i-se galeș :

- Hai, pui, mănâncă! Asta-i pentru mămica ta!

Înghiți dumaticatul.

- Asta-i pentru tovarășul redactor-șef care te laudă atâta!, trebui el să înghită și următoarea porție.

- Asta-i pentru mama-soacră!, veni spre gură și o îmbucătură de pâine cu unt și salam pe care-o înghiți cu noduri.

Reajunsese acum la locul ei, în bucătărie, în fața mașinii de gătit.

- Să nu mai spui niciodată că nu ești absolut necesar la revistă! Știi tu că tovarășul redactor-șef împreună cu colegii tăi au venit în păr la mine la editură într-un suflet în zilele în care ai lipsit ca să-ți scoți măseaua de minte să mă întrebe desperați unde ești?

Consternat, el rămase cu cuțitul în aer, de asupra untierei, cu felia de pâine rămânând la fel suspendată, a siderare.

- „*Ce ne facem noi astăzi fără Mateiuțu! Ce ne facem?...*”, uite așa își frângeau mâinile pe hol, cât am vorbit la o țigară.

Privirea i se transformă din mirată în surâzătoare. Nu-i prea venea să creadă ce își aude urechilor, contrazicându-i-se într-o clipită experiențele de fiecare zi.

- Hai, mă - chiar așa au zis?...

- Da-a... erau în prag de a-și depune în corpore demisiile... din pricina neliniștii...

- Hai, mă – nu mai spune așa...

- Nici nu știi cât ești de iubit... din pricina faptului că ești prea închis... „*niciodată nu vorbește cu noi, tovarășă Pușa, dar nici noi nu ne formalizăm... cine știe ce capodoperă crează – poate vreo Istorie a Literaturii Mondiale – da, da - de aia probabil nu are niciodată timp de discuții profane... ehe-he – cine știe cu cine suntem colegi de redacție...*”

- Hai, mă, nici chiar așa!...

Euforic îi scânteiau ochii, simțind acum o ireprimabilă nevoie de a sări rapid din pijama în hainele de stradă, spre a ajunge cu o clipă mai devreme în locul unde se vedea acum de neînlocuit.

- Fii pe pace, am fost eu a treia zi la ei și i-am liniștit – nu i-am lăsat pe bieții oameni să cadă pradă disperării. – În pauza de masă când am fumât cu toții câte o țigară pe hol, mi-au făcut totuși o criză de exasperare: nu voiau nici în ruptul capului să înțeleagă că e vorba de o învoire reală, că nu este un tertip folosit în scopul câștigării de timp pentru a-ți găsi un loc de muncă eventual în altă redacție. – Până la urmă am reușit oarecum să-i liniștesc; și totuși când am plecat, încă le mai scânteia o lucire ne circumspecție în ochi.

Dar Mateiuțu nu mai era atent. Se apropiase iar de fereastră, de unde privea fascinat cum dincolo de drum se turna o a doua tranșă de beton. Lent, se vedea cum cârligul macaralei trecea bena de la un stâlp la

altul, oprindu-se parcă în tracăt spre a-i goli conținutul și în interiorul peretului dintre piloni.

...- Auzi, Partidul îl vrea scriitor, iar el nu – că vrea să se facă dulgher!..., îl trezi la realitate bodogănitul nevestei care meșterea ceva într-o tigaie la foc mic pe aragaz.

Nu era chiar așa. După parțiala „reabilitare” fusese nevoit de complezență să se înscrie în acel „partid” ce părea a fi alcătuit din toți infractorii și demenții Istoriei; spera ca astfel să fie lăsat în pace a-și termina facultatea, dar și să scrie. Aversiunea față de acel „partid” îl făcuse însă într-un rând să exhibe într-un cerc de prieteni câteva bancuri nu foarte acide la adresa comuniștilor autohtoni cât și a Marei „Prietenă” de la Răsărit. Glumele spuse cu o expresie mucalită atrăseseră imediata „reținerea” de către „Organele” în „drept”. În camera de anchetă fu interogat cu o rară duritate de un colonel în vârstă. În pauze, un tânăr locotenent își făcea apariția în odaie, cu ipocrită feroare deplîngându-l pentru rănile abundant sângerânde ce-i acoperiseră obrazul, și tumefierile de pe braț provocate de mucul de țigară al anchetatorului. Se urmărea prin aceste contraste deplina distrugere psihică a celui anchetat, astfel încât să nu întârzie prea mult o sinceră mărturisire a faptelor ce ar fi putut sta la originea acelor bancuri. Până la urmă se lămuriseră că mai mult decât acele inocente și cu iz literar glume nu comisese, nu înainte de a încerca să-i smulgă o mărturie fictivă a unor fapte ce nu le făcuse. Rezistase. În duba unde cu ochii acoperiți de niște ochelari de tablă ce urma a-l duce la sediul central spre a i se întocmi actele de punere în libertate cei doi subofițeri îi spusese în timp ce-l loveau că îl duc la locul unde urma să fie executat. Nemernici desăvârșiți, cele două fiare cu alură de om nu se gândiseră nicio clipă că în felul acesta puteau schilodi sufletește un tânăr care și dacă ar fi fost destinat pedepsei capitale – nu ar fi meritat un astfel de tratament.

Era în fața ușii de la intrare.

- Să nu uiți că diseară avem bilete la Palat. La ansamblul sovietic *Ciupercuțele*. – Știi cât m-am luptat pentru biletele astea?... Trei zile la rând am făcut coadă în fața casieriei fiindcă tranșa de bilete se termina totdeauna puțin în fața mea. - Vin' să te pup, pui!... Pa! Servici' ușor!...

Tonusul lui Mateiuțu era la maxim când ajunsese jos, în fața scării. Nu se știe de ce, acesta îi mai crescuse oleacă după ce ochii îi căzură pe afișul scris și încondeiat stângaci de mână, afișat în geamul cofetăriei de

vizavi, deși se aflau în a doua lună a noului an: *La mulți ani! – Revelion, 1972.*

Inspiră adânc aerul curat, dar moinos, și porni cu hotărâre, ca un om ce avea de rezolvat treburi importante în acea zi.

- Mm... mmm... Ma...Ma... Mateiuțu...

Cascada de silabe venea de undeva din spate, nepercepînd-o imediat.

- Ma... mm... Mateiuțu!..., se reauzi de astă dată mai lămurit dar și gătit-șuierat chemarea imperativă.

Se întoarse brusc profund contrariat, privind cu gura căscată la omul ce se apropia în grabă, atât cât îi permitea ghețușul semibăltit al trotuarului.

- Ce... ce... ce mai faci?..., își scoase celălalt mănuașă pentru a da mâna.

Era Eugen, colegul de redacție, de care nu-și amintise în vreun an și jumătate de când se cunoșteau să fi dat vreodată dovadă de atâta efuziune față de el sau altcineva.

Pe partea opusă, o cifă de beton tocmai terminase de deșărtat conținutul. Cârligele macaralei se apropiau bălăbanindu-se, fiind rapid agățate de urechile benei care își începu drumul ascendent. Mateiuțu scăpă un oftat adânc.

- la uite!...

Celălalt privi la rându-i contrariat peste drum. Apoi cu un început de iritare, încercă să-și exprime contarietatea:

- D... d... da mai dă-i î... î... în pi... pi... - Fir-ar să fie!..., nu reuși să-și termine invectiva, redresându-se doar spre a-și exprima zăduful provocat din acest motiv.

Un timp, merseă fără să-și mai spună nimic. Dar privindu-l atent pe celălalt, se putea citi din mimică efervescenta cu care dincolo de epiglotă se nășteau alte și alte fraze greu de exprimat din pricina coordonării deficitare dintre creier și coardele vocale, carență datorată unei nenorociri petrecute în copilărie când, mergând cu autocamionul de la Colectivă, părăsise prin parbriz locul de lângă șofer în momentul când acesta pusese o frână bruscă spre a evita în ultimul moment un căruțaș iresponsabil apărut ca din senin în șosea.

- A... a... am să... să... să-ți dau ceva!... I... i... imediat ce... ce... ajungem! Dar...du...după ce îmi beau ceaiul!... reuși performanța de a

duce o propoziție scurtă la capăt fără interferențele de rigoare. – E... e... un t... t... text pro... pro... pro... provocator... foarte şu... şu... şu... car... F...f... foarte șucar...

Parcurseseră deja o bucată de drum în tăcere, mimica celuilalt nemaianunțînd în avanpremieră necesitatea exhibării altor panseuri. Asta însă până ajunseră în dreptul refugiului de tramvai destul de depărtat de ambele trotuare ale șoselei. Celălalt se luminase deja la față a entuziasm bălăbănindu-și mansarda, trebuind totuși să-și amâne expunerea până ce se văzură la adăpost pe asfaltul refugiului.

- Î... î... îți spun eu... Lu... lucru... lucrurile î... î...încep... să... să... meargă spre... spre... bi... bi... bine... Li... liber... libertatea de ex... expri... exprimare se... se... reîn... reîntronează... Ve...ve...versul rede... re...redevine li...li...liber... Chi...chi... chiar și... și... și... de prozodie... Și... și... și...da... dacă e... e... nevo... nevoie – și... și... d... de conținut!... Te... Te... Tezele di... di...din... i... i... iulie... anu'... t... tre... trecut... n... n... nu... vor... vor... a... avea efect!...

Liniștea se reașternu între dâșșii, însă doar pentru un foarte scurt răstimp. Celălalt privea cu ochi luminoși în lungul șinei unde la orizont se prefigura vag un tramvai.

- A... a... ai să ve... vezi di...d... diseară la... la... la... Pa... Palat... Cum de... de... de... degri... degringolada ca... ca... capi... capitalismu... mu... lui e... e... e... evo... evo evoca... ca... ca... tă su... su... suge... sugestiv, ne... ne... necon...neconvențional de... de... de... A... A... Ansamblu... blu... l... so... so... vietic... **Ciu... Ciu... Ciupercuț... ț... ț...**

Celălalt cu siguranță n-ar mai fi avut în veci ocazia să-și mai ducă fie și în sincope milenare vreo idee la capăt dacă în acel moment Mateiuțu, cu o remarcabilă prezență de spirit, nu și-ar fi tras înapoi pe refugiu colegul al cărui spațiu de desfășurare devenind prea îngust pe meschina bandă de asfalt, găsisse cu cale a-și întinde manevra și pe șine, fiind la un pas să ia în brațe tamponul vehiculului ce tocmai intra în stație.

Secondat de coleg, celălalt urcă transportat în vagon, cu figura radioasă de iluminat, nepărînd a fi afectat în vreun fel de incidentul de cu câteva secunde înainte ce ar fi putut avea un deznodământ tragic. – Tramvaiul se urni începând să se târască alene pe șină, neuitînd să

prindă toate semafoarele pe roșu, cu opriri agrementate cu ample oftaturi.

În capătul celălalt al vagonului se iscase rumoare.

- Se poate, domnișoară?... Ce vă împingeți așa în mine?... Puțină decență!... Ce Dumnezeu – sunt atâția cetățeni în jur!..., se auzi în cele din urmă limpede, până la cabina vatmanului.

- Domnule, dumneata ai înțeles greșit... E aglomerație, a fost fără intenție – da' ce credeai – sunt fată serioasă!..., ripostă incitatoarea simțurilor perene nedepărtându-și prea mult bustul opulent de cotul ultragiatului.

- Mai multă atenție, încercă celălalt să încheie didact-împăciuitoare altercația.

În acel moment, vatmanul manevră amplu frâna pneumatică. Semaforul ce străjuia larga intersecție în care se pregătea să intre tramvaiul își schimbă brusc culoarea, pietonii începându-și la fel de neașteptat preumblarea de o parte și de alta a zebrei. Cu această ocazie pasagerii din vagon se luară involuntar în brațe, părând a fi convivi la vreo petrecere de sfârșit de an, în exact momentul când ceasul de pe ecranul televizorului își trece secundarul dincolo de ora zero a nopții de 31 decembrie și începe *Hora Unirii*. – Chiar și nemulțumitul de mai dinainte o primi înțelegător în brațe pe domnișoara cu țâțe mari, desprinzându-se imediat ce fu posibil cu un oftat de nedecriptat. Nimeni nu zise nimic, doar câțiva pasageri își îndreptară pragmatic căciulile sau pălăriile avute în dotare. Exponentul moralei universale se instalează pe treapta ușii de la mijloc dând într-o parte și-ntr-alta semnificativ din cap, în această postură fiind și când coborî la prima. Pe refugiu își introduse mâna în buzunarul de la piept al paltonului, rămânând împietrit ca și cum ar fi fost brusc criogenizat. Se uită cu ochii larg deschiși la ușa pe care tocmai coborâse și se închisese cu viteză de ghilotină, dispărând din câmpul său vizual cu tot cu tramvaiul ce o luase din loc cu neașteptată vitalitate.

- Era aici!... Cetățeni, vă iau de martori că era aici!..., îi luă el într-adevăr de martori pe ocupanții refugiului în timp ce palma îi ieșise prin despicătura practică probabil cu lama în stofa paltonului.

- De aia se împingea așa în mine, a profitat de frâna pusă la intersec..., se auzi din ce în ce mai slabă vociferarea celui pungășit.

- Să... să... săracul om! În ce... în ce... lu... lume t... t... t... trăim!... Nică... ni... nicăieri nu mai poți...nu mai poți fi sigur!...

Vehiculul luă o cotitură bruscă. Ajunseseră la destinație, în piața Sf. Gheorghe, de unde mai aveau o bucată bună de mers pe jos până la redacție.

- Mu... mul... mulțumesc!... Cred că... că... în dimineața a... asta mi... mi... mi-ai s... s... salvat viața!... Dacă nu... nu... erai tu, mă... mă... că... căl... ..

Dar nu apucă să spună cine trebuia să-l calce, preocupat să se cramponeze de o mână curentă, întrucât prezumtivul asasin tocmai lua viguros a doua curbă din spatele bisericii Sfântu Gheorghe, pentru a intra hotărât în stație.

Coborâra numai după ce permiseseră din politețe să facă acest lucru nurliei ajunsă din capătul celălalt al vagonului tocmai la ușa de lângă vatman, care lăsă ca în treacăt o dâră de pectoral pe antebrațul lui Mateiuțu ce prudent, ținea mâna cealaltă pe buzunarul de la piept. Pe chipu-i celest i se putu citi doar o repede grimasă de nemulțumire provocată de gestul inspirat al celuiilalt, mai ales după ce dădu cu ochii și de masiva verighetă maritală a celui tocmai tactil gratificat.

Ajunseră la redacție numai după ce luară pe tălpile ghetelor tot noroiul din șantierul deschis pentru construirea pasajului din fața Universității și după ce, cu dicția-i caracteristică, Eugen exhibă pentru a nu se știe câta oară bancul cu milițienii care găsind un cadavru pe strada Edgar Quinet și nefiind capabili să transcrie numele acestuia în Procesul-Verbal de Constatăre, împinseseră discret trupul neînsuflețit pe Academiei, în acest mod ingenios ieșind din impasul sintactico-morfologic.

Manuscrisul *foarte interesant și șucar* nu-i parveni imediat întrucât colegul Eugen se ținu de cuvânt, ducându-se ață la fierbător și cana de tablă spre a-și prepara ceaiul. Era de altfel tabietul ce și-l satisfăcea de trei ori pe zi, indiferent de anotimp ori starea vremii, vara când toată redacția era încinsă de aerul insuportabil de afară făcându-se că nu aude înjurăturile în surdină și printre dinți ale colegilor de muncă pe care îi acoperea cu vapori denși, ca ieșiți dintr-un coș de termocentrală.

*

- Noutate, noutate și iar noutate! Acesta trebuie să fie cuvântul de ordine de când Partidul a început acum șapte ani noua orientare menită printre altele să dea noi dimensiuni de spiritualitate culturii naționale! Și întrucât unghiul crează forța, spre a se putea atinge acest deziderat la cei mai optimi parametri, de acum încolo autorii mediocri ce îndrăznesc a se adresa rubricii dumitale vor fi mursecați fără milă, iar celor buni nu li se vor recunoaște nici un fel de merite astfel încât să eliminăm cu totul cazurile în care scriitorii ce promiteau, să se lase pe tânjală, creând mai prost decât înainte de a fi lăudați. Criticul trebuie să fie câinos, domnule, știi ce e aia – bulldog!...

Mateiuțu privea cu ochi albi la agitația tovarășului redactor-șef care prerașese întruna de vreo zece minute, surescitat ca și cum până atunci cineva i-ar fi contrazis aprig apodicticile teze, deși întregu-i discurs fusese un monolog perfect. O clipă fu tentat să îi ceară interlocutorului să facă „aaa” – spre a-i cerceta în voie culoarea boltei palatine. Reuși să se stăpânească în ultimul moment, continuând să stea la biroul său și, după ce mai adăugă o linguriță de zahăr, reîncepu să mestece alene conținutul ceștii mari de cafea, urmărind în răstimpuri cercurile pe care le făcea în aer plicul voluminos din mâna celuilalt.

- Nimic nu trebuie să mai amintească de lirica sau proza mic-burgheză: nici versuri cu nuferi mângâiați noaptea pe lac de lumina lunii, nici șipot de izvor în acompaniamentul cărora îndrăgostitul își așteaptă seara iubită, nici versuri șfâșâietoare în care să fie evocată drama unei iubiri neîmplinite ori trădate, stare de fapt care ar putea indispuce în timpul lecturii și distrage de la îndeplinirea sarcinilor de producție Poporul Unic Muncitor; ba chiar la nevoie trebuie mers mai departe, dacă se poate ca versul să fie golit de orice estetică, emasculat de orice urmă de prozodie rămânând astfel numai IDEEA, **ideea** universal valabilă transmisă scurt, precum un comunicat militar, înainte ca cititorul să se pregătească pentru a doua zi precum un brav soldat al patriei pentru reavântarea pe frontul realizării și chiar depășirii planului; **realism, realism** și iar **realism**! Nici o urmă de deriziune! De exemplu, este cu desăvârșire interzis de acum încolo a avea o atitudine neconstructivă de ridiculizare a unui tovarăș de muncă cu atitudine donquijotească ce și-ar permite a-și irosi existența căutând femeia ideală dând astfel o lovitură **celulei de bază a societății** cât și politiciii

demografice a Partidului - ori oprirea din producție a vreunei mori ce asigură prin activitatea ei aprovizionarea poporului muncitor cu făina necesară pâinii zilnice – pe motivul mistic că aceasta ar putea fi balaur! Trebuie condamnată ca anacronică tendința scriitoricească de contemplare pasivă a diverselor tare umane, prin crearea de personaje picarești gen Oblomov – simbolul inerției, Don Juan sau Manon Lescaut – simbolul frivolității, Harpagon – simbolul avariției – fiind necesar ca scriitorul să facă totul spre a se implica în depistarea și aducerea pe calea cea bună a unor astfel de persoane fără să le mai transforme în **personaje**, locatari parazite ale unei literaturi decadente din vânzarea căreia exploatareii capitaliști patroni de edituri fac profituri oneroase cu care mai apoi sug vraga prostitului popor!...

Mateiuțu nu schițase nici un gest de la începutul filipicii, singura schimbare în ultimile minute fiind doar că acum își privea mai atent moralizatorul, în timp ce mai adăugase distrat o linguriță de zahăr ceștii de cafea, reluându-și apoi alene malaxarea conținutului. Într-un final, când în sfârșit a și gustat – se strâmbă amplu: reușise să transforme acea cafea în sirop.

Discursul celuilalt nu părea nici pe departe să fi ajuns la final. Își duse însă mâna brusc la cap ca și cum ar fi fost podidit neașteptat de o migrenă rebelă, la fel de imprevizibil și precipitat îndreptându-se și spre ușă. Se opri însă în prag, ca și cum neașteptat și-ar fi amintit că nu și-a încheiat toate socotelile în acea încăpere. În scurtul drum pe care îl avu de făcut între prag și masa colegului său căruia totodată îi era și șef – reuși să-și schimbe alura din marțială în familială. Se aplecă spre cel de la birou zâmbindu-i afabil, în timp ce îi puse amical o mână pe umăr. Căpătase o mimică ușor chinuită, ca de om strâns de o ciubotă, așa, meditativ, cu bareta ochelarilor pe care și-o introdusese între buze - relaxându-se oarecum doar după ce puse plicul sub nasul celuilalt, care îl privea nedumerit.

- Mateiuțu, drăguțule, numai tu ești în măsură să mă ajuți...

Cel astfel interpelat continua să-și privească interlocutorul din unghiul acela oarecum incomod de oblic, sorbind din ceașca al cărei conținut după ce că era saturat de zahăr, mai era și clocotit.

- Tu și rubrica ta săptămânală...

Mateiuțu începea să priceapă că între acel plic și rubrica-i hebdomadară era o oarecare legătură. Dar care?...

Interlocutorul închisese ochii, recules ca la o spovedanie.

- Aș fi murit cu siguranță de scarlatină la vârsta de 14 ani în forma complicată în care am făcut-o, dacă nu ar fi fost bunica **lui**...

- A cui?...

- A **lui**..., repetă celălalt șoptit, indicând plicul cu arătătorul pe care Mateiuțu îl privea acum ca pe o urnă funerară. – Era în primăvara lui 1945... 9 mai 1945... ziua victoriei împotriva fascismului, când eroica armată sovietică i-a obligat pe hitleriști să capituleze... era o frumoasă zi însorită de primăvară... pe stradă avea loc o explozie de bucurie, poporul muncitor bucurându-se că în sfârșit războiul luase sfârșit în Europa, cu victoria coaliției antifasciste al cărei lider de necontestat era Uniunea Sovietică... Mă bucuram și eu, alături de oamenii muncii ieșiți pe stradă să sărbătorească când, deodată, mi s-a făcut rău... tocmai priveam la un eliberator tanc frățesc ce participa la paradă, când imaginea a început să se deformeze, parându-mi-se că mașina izbăvitoare ia alura unui monstru macabru... apoi privirile mi s-au întunecat și probabil m-am prăbușit leșinat... nu știu cât am stat așa, când, la un moment dat, am auzit ca între două ape de somn : „ *Marș, Marx!... Nu-i mai da limbi!... Dă-i pace!...*” Pe salteaua moale pe care am zăcut tot timpul maladiei, a început să-mi izbucnescă din cugetu-mi înfierbântat un vag simțământ de seditiune: de ce ori de câte ori simțeam pe obraz acea plăcută și umedă mângâiere care mai atenua din steluțele verzi-albăstrui ce le aveam continuu pe întunecatul câmp vizual – trebuia să intervină acea inoportună și răgușită voce care oprea plăcerea?...- Apoi lumea a revenit la dimensiunile normale, pulsul și-a reluat cadență firească, iar într-o dimineață am deschis ochii având parcă în față imaginea mustății lui Engels în tinerețe: în realitate, era pământul de sub nasul bunicii **lui**, care mă privea duios.

„ - *Ți-ai revenit, puiule!... A, Max, marș, nu-l mai linge – dă-i pace când îți spun!...*”

Am privit fericit în dreapta mea unde patrupedul metis și lățos se pregătea să mă spele iar, dând bucuros din coadă. Nu era **Marx**, ci **Max**...- Atunci am hotărât să mă fac comunist...

Privea țintă pe fereastră, la lapovița abundentă care se pornise ca din senin.

- De aceea ca pe un frate te rog: promovează-l... chiar de ar fi ca el să reprezinte excepția ce întărește regula...

După ce a rămas singur în încăpere, Mateiuțu a continuat să stea țeapăn precum o stalagmită. Reflecta crispat la procedeul-buldog vizând necesitatea ostracizării autorilor în orice ipostază s-ar fi aflat aceștia – buni, mediocrii sau de necitit; duse gândul mai departe: mai ales autorii merituoși trebuiau duși într-o asemenea situație, care eventual i-ar fi adus în situația de a tămâne eventuaș și fără un acoperiș de asupra capului; nu, nu era bine căci aduși aici, sub mirificul acoperiș astral, ar fi devenit în corpore poeți, cântând tot ce-i înconjoară în dulcele dar decadentul stil clasic, încalcând astfel o parte din tezele șefului său. Glumise...

Se mai destinse doar când la dreapta sa, pe birou, zări prima pagină din ziarul întotdeauna găsit dimineața pe masă. Tovarășul Secretar –General avea în poza de dimensiunea unei pancarte de defilare buzele alungite și globii oculari mult băgați sub sprâncene, click-ul fotografului surprinzându-i gross-planul probabil când își eructa vreuna din Tezele „capitale”. Fantezia îl îmboldea la gânduri buclucașe, făcându-l a încerca să și-l imagineze pe Cel Mai Iubit Fiu al poporului cam cum ar arăta în postura de corsar încercat în lupte. Nu reuși. Așa că purcese la „redresarea” fotografiei, pentru început stingând țigara pe chipul personajului. După care, spre edificare, cu o cariocă neagră, desenă nepriceput o bandă ca a unui pirat ce a pierdut un ochi. Arăta mai bine acum, agrementat perfect de figurile de bandiți din Planul II, doar colile pe care le ținea în mână nemaivând nicio noimă. Își reveni repede. Rupse meticulos tot ziarul în fragmente minuscule, ambalându-l în câteva coli de hârtie pe care le aruncă mototolit la coș. Dacă prin absurd ar fi fost în orele următoare întrebat unde este gazeta ce o găsea în fiecare dimineață pe birou - avea o scuză cât casa: penuria de hârtie igienică de la toaletă îl făcuse să procedeze ca și ceilalți colegi, emergența situației nedînd timp la prea multe reflecții...

Sorbind din când în când fără tragere de inimă din conținutul suprasaturat de zahăr al ceștii de cafea, privirea îi recăzu pe plic. Într-un târziu, extrase încet colile din dânsul și le puse în dreapta sa. Cu scris mărunt și caligrafic, zări pe întreaga coală parcimonios folosită trei sonete și un rondel unde se găseau și nuferi mângâiați noaptea pe lac de lumina lunii, și șipote de izvor în acompaniamentul cărora îndrăgostitul își aștepta seara iubita, și versuri șfâșâietoare cu trimitere la deschiderea venelor în care era evocată drama unei iubiri neîmplinite ori trădate –

totul în versuri pline de idei cu mult mai siropoase decât cafeaua a cărei doză de zahăr o sfeclise; ba găsi în acel plic chiar și un Oblomov, în persoana unui tovarăș de la Centru molâu și fără inițiativă ale cărui controale erau conduse adesea de partea inspectată, cât și un Don Juan întruchipat într-un individ cu **dosar nesănătos** care încercase zadarnic să seducă o tovarășă cu **origini proletare** dar tare de virtute – ba chiar și o Manon Lescaut se găsi pe acolo, travestită în corpul pământean al unei inse cu chip îngeresc dar în slujba unei agenturi imperialiste de spionaj care, făcând pe îndrăgostita, răzbise cu un oarecare succes să zăpăcească un tovarăș cu funcție de răspundere ce într-o scenă finală de un patetism ilar reușise într-un epilog apoteotic să nu divulge **secretele de stat** ce era de presupus că le posedă.

În acel moment ușa se dădu cu putere la o parte. În prag se instalase radios Eugen.

- C... c... ce mai faci?

Mateiuțu îl privi resemnat cum se apropie de masă, tresărind doar foarte puțin când acesta îi trânti triumfător pe birou vraful de coli ce îl ținea doar între arătător și degetul mare.

- U... u... uite!... nu... n... numai no...no...noutate... și...și...și...to...totul scri...scris î...într-un...mo...mod...ș...șu...car... și...și...mo...moder...moder...nist. Fă...fă...fără pro... pro...zodie ...

Într-adevăr, pe patru coli A4 scrise față-verso, este descris cum o femeie sovietică proaspăt angajată benevol într-o îndepărtată întreprindere siberiană aflată seara în fața unei macedonskiene guri de sobă adoarme în gând cu imaginea bărbatului ei aflat departe, pe orbita Planetei Albastre, în moderna și tocmai proaspăt-inaugurata stație orbitală. La un moment *visează* că ațipește și că *are un vis* că pleacă spre alesul inimii cu o mică rachetă apărută de nu se știe unde și, necorespunzător echipată, imună totuși la vidul cosmic în care nu implodează - ajunge în brațele tandre ale soțului unde se ivi și un mic impediment: nu are cum să-l sărute și mângâie drăgostos, din pricina costumului și a căștii de protecție cu care acesta este înfofolit...

Rămas din nou singur în odaie, Mateiuțu oftează dilematic, punând cele două spețe de creații una lângă alta – prima exprimând toate cele în dulcele grai clasic de o diabetică saturație zaharoasă – lângă cea modernă unde până și omenesc-necesara dragoste nu se mai putea înălța la ceruri spre a se da cu capul de astre până nu se lovește de toate

tehnologiile revoluționare ale căror creatori sunt neapărat de certă origine sovietică.

*

Titlul spectroacolului ce se desfășură în acea seară la Palat purta generic denumirea de *Ciupercuțele*, prin împrumutarea întregului de la o relativ mică parte a manifestării. Cele șase balerine care executară numărul propriu-zis ce merita acest nume făcură ca de obicei cinste reputatului balet rusesc. Impecabilul număr executat de cele șase artiste putea sugera alegoric foarte multe, de la șase explozii nucleare concomitente produse pe două rânduri, până la familia de plante mai sus-amintite dezrădăcinate de vântul aspru al unei toamne înaintate ce le ducea în vârtejurile sale cine știe unde.

- A... a... ai văzut?... I...im...imperialismul mu...muribund azvârlit de...de...re...revolta pro...pro...proletară cât...cât...co...colo!, reuși colegul să-și susure explicațiile șoptite de la două banchete aflate în laterala stângă. După care a trebuit să tacă, în protestele locale exprimate în onomatopее viguroase. - Cele șase balerine trebuiră să-și execute de câteva ori scurtul număr coregrafic, în aplauzele sălii ridicate în picioare care bisase până la epistaxis.

După terminarea numărului de balet, sala se cufundă într-o liniște sepulcrală, o dată cu reflectoarele care se stinseră evanescent. Când la fel de lent se făcu lumină, scena înfățișa imaginea unei Volgi cu ape precum cristalul, pe malurile căreia stătea o rusalcă, în acompaniamentul unei reflexive melodii de balalaică. Privea tristă în undele fluviului, fiind la un pas de a izbucni în plâns. Mai în profunzimea malului și privind trufaș, se afla un burjui care o scruta concupiscent-neîndurător. – *Avea de gând să îi cedeze?... Căci acest compromis era singurul mijloc spre a spera pentru dânsa cât și pentru iubitul Teleghin la un viitor trai mai bun.* – În plus – sugera tartorul printr-o cât se poate de descriptivă pantomimă susținută acum de tumultul produs de orchestră – *el era în măsură să i-l salveze pe iubitul Teleghin de la avatarurile frontului de pe care altfel poate avea să nu se mai întoarcă – în schimbul însă mărunțului favor pe care i-l cerea.* – *Ce făcea? Avea de gând să se hotărască o dată?... - Într-un acces de diperare, fata sugerează la rândul-i printr-o mișcare scurtă posibilitatea de a se arunca în râu.* –

Dar vai, hotărârea i se schimbă în următoarea secundă în fața întrebării dramatice: *cui va rămâne iubitul ei?*... Așa că se întoarce spre burjui, cu brațele deschise, oprindu-se doar când se lovește de pântecul rocambolesc. Acum îi zărește de aproape figura-i dezgustător de lătăreață și congestionată, încadrată de uriașele mustăți pe oală, care îi fac chipul și mai bălos; într-un nou acces de oripilare, rusalca își îngroapă obrazul în mâini, lăsându-se ușor să cadă în genunchi la picioarele tartorului. – Pentru iubitul ei este gata să facă orice sacrificiu!...

Dar nu mai este nevoie: orchestra atacă acum viguros *Marșul Roșu. Revoluția a învins! Toată puterea în mâna Sovietelor!*, punctează emoționat translatorul care și până atunci interpretase pentru public, cu glas gătit, cele sugerate de pantomimă. - În zare, se profilează o îndepărtată coloană flancată de drapele roșii ce amintește de alinierea unei companii în marș. Din culise irupe de aproape urmat de tovarășii săi însuși Teleghin, costumat în uniformă de soldat roșu. Se apropie cu pași de linx de cuplul format din burjuiul rămas stană de piatră, și fata ce se ridică siderată din genunchi. Teleghin pricepe rapid situația și, cuprins de furie – ridică baioneta să lovească. În ultima clipă însă revine – alegând ca armă a crimei lancea steagului Partidului pe care îl avea în cealaltă mână, înfigându-i ascuțișul în pieptul nemernicului. Tovarășii săi, cu săbiile deja trase din teacă se apropie la rândul lor, înfigându-le pe rând în trupul satirului. Acesta, cu brațele ridicate spre cer parcă a rugăciune către un Dumnezeu al cărui singur scop păruse a fi comercializarea opiului către popor – se prăbușește la rându-i tremurând în spasmele agoniei, la picioarele rusalcai care acum îl privește de sus mai-cu-milă-mai-cu-silă. Îmbrățișându-i ciocănelele pe care i le și pupă, rupe logica de până atunci a pantomimei și, vorbind cavernos – moare, nu înainte de a-și face critica și autocritica cerându-și iertare prin glasul translatorului pentru toate rusalcele a căror castitate o răpise în decursul unei vieți mârșave.

- Ți...ți...a plăcut?...Fa...fantastic...do...domnule!, îngăimă trăgându-și emoționat nasul colegul care în drumul spre ieșire reușise să treacă de cele două fotolii care îi separau, alăturându-se mulțimii ce nemaifiinnd interesată de genericul spectacolului, începuse să o ia alene spre ieșiri.

Întregul grup s-a oprit la braseria din blocul-turn de vizavi, de acum consacrată pentru micul festin nocturn ce urma după ieșirile de la spectacole. Se aflau acolo în acele ocazii cu preponderență oameni din protipendada culturală a orașului, existând parcă un acord tacit al muritorilor de rând ce anume în astfel de prilejuri nu își făceau consumațiile acolo, ca pentru a-i lăsa pe „trăzniții” de artiști să se simtă în acele seri bine ei între ei.

... - Cel mai mult mi-a plăcut scena cu rusalca ce cădea în genunchi în fața burjuiului. Nu de alta – dar ăsta e momentul ce anunță deznodământul și apariția lui Teleghin. – Nu-i așa, Mateiuțu? Ce bărbat frumos iubitul rusalcăi...

Și se aplecă peste masă mimând că-l mângâie tandru pe Mateiuțu pe față, precum pe un imberb, ca și cum acesta ar fi fost Teleghin - gest din fața căruia cel vizat se retrase cu un zâmbet vizibil stânjenit.

Era Baliseea poetesa, editoare la o renumită gazetă literară a timpului, ținând acolo rubrica omonimă pe care o ținea și Mateiuțu la revista lui. Era sora nu mai puțin celebrului poet al perioadei, și se credea mai interesantă pentru că semna rubricile de Poșta Redacției cu numele câte unui aspirant la gloria literară al cărui patronim i se părea la fel de gongoric ca pseudonimul dânsei. Într-un rând primise somația de a-și înceta practica vecină cu uzul de fals, însă își continuase senină hachița, cu convingerea intimă că este **a priori** intangibilă.

- Baliseea, te rog – puțină moderație, se făcu auzită vocea gravă și sacadată de tunet a foarte talentatului scriitor.

Mateiuțu stătea mai departe proptit în scaun cu zâmbetu-i fâstâcit și alura unui ins ce tocmai a reușit să se ferească în ultimul moment de atingerea unei șopârle jurasice. În urmă cu patru ani, fusese repartizat spre angajare în exact redacția unde lucra tandra-i colegă de breaslă. Cu un sănătos instinct de conservare, avusese o reacție viguroasă, pentru început propunându-și să găsească urgent ieșirea vastei locații în care se afla; după ce reușise asta, nu se oprise decât la sediul primului șantier apărut în cale, unde prezentase doar actele doveditoare că a făcut numai opt clase, prin acest tertip reușind să lucreze acolo vreo două săptămâni ca necalificat. După care doar insistențele conjugate a vreo opt foști colegi de facultate reușiră să-l smulgă de acolo, sub ochii cât cepele ale

bietului diriginte de șantier care în cele din urmă nici nu se mai strădui să priceapă ceva. Fusese angajat într-o altă redacție, numai după ce toți cei opt foști colegi îl rugaseră aproape simultan ca, la următoarea ocazie când va mai intenționa să fugă în lume – în prealabil să-i anunțe și pe dâșii.

- Da' de unde l-ai luat dragă așa de sfios? Direct de la schitul de măicuțe?, interogă concupiscenta intempestiv și cam neprotocolar.

- Vai, doamna Baliseea – se poate să vorbești așa?... Până și colegii de la revistă mi-au spus că Mateiuțu este un rușinos și un timid!... Uitați-vă cum l-ați speriat – hai, pui, fi și tu mai îndrăzneț, ce Dumnezeu?...

- *Nu mișcă nimeni !*

O clipă, peste întreaga braserie se așternu stupoarea. În următorul moment, însă, câteva *aaaa*-uri șăgalniceacompaniate de râsete dezghețară atmosfera. Era protagonistul și regizorul unui film nu de mult debutat pe ecranul aceluiași Palat, părând să dea buzna acolo chiar de pe pânza de cinema.

Unul din consumatori, bărbos și cu fața ovală, semănând cu altul din prestigioșii artiști ce jucaseră în excelenta peliculă, se desprinsese de lângă masa cu picior lung unde în față tocmai avea un carton cu pateuri înțepenite.

- *Domnule comisar – nu trageți ! Vă promit – nimeni nu va mișca !*

Hohotele de râs se întetiră când cu gest rapid acesta apăsă pe comutatoarele localului, închizând în totalitate lumina.

- Mi-ai dat clasă, domnule! La atâta prezență de spirit chiar nu mă așteptam!, spuse regizorul luându-l după umeri. – Ce mai faci, domnule redactor – mai scrii, mai scrii?, îl întrebă complice, văzându-se că se cunosc bine.

- E – facem și noi ce putem, în limitele permise de *iepocă!* ...

- Și care mai sunt limitele acestei epoci nenorocite?..., întrebă „comisarul” în surdină.

- Do...do...domnule co...comisar...ă...ăsta...dom...domnule regi...regizor...bi...bi...bine ați venit î...între no...noi... Ați fo...fost...î...în seara a...asta la...la... spe...spectacol?

Era Eugen, radiind tot de fericire.

- Bine te-am găsit, tinere!...Nu, am bilete poimîine seară. Dar știam că toată „crema” este în seara asta aici, așa că sunt în trecere.

- Do...domnule re...gi...gizor – o sin...sin...gură în...întrebare: co... comisarul Mu...Mureșan a...a...exi...exis...existat cu... cu... ade... adevărat?...

- Da. În realitate fac rolul comisarului Alimănescu. Un incoruptibil al anilor '40, care după al doilea război mondial a constatat - de altfel just - că singura diferență între extrema dreaptă și cea stângă în cele din urmă temeinic instaurată - este doar de culoare. Nu a înțeles pare-se că există o mare deosebire între prima jumătate a anilor '40 și a doua jumătate a acestui deceniu - încercând să-și facă meseria și cu cea de a doua categorie de infractori. - A fost găsit într-o dimineață în fața unui birt din Pantelimon ciuruit de gloanțe. Așa s-a încheiat cariera unui polițist născut, nu făcut - pe care unchiul meu de asemenea lucrător de poliție, l-a avut chiar de coleg.

- Pac, pac - nu mișcă nimeni, fața la perete!

Un puști ca un bulgăre blond apăruse inopinat din spatele unei măsuțe, „țintindu-l” pe „comisar” atât cu privirile rupte parcă din zenitul cerului, cât și cu revolverul de plastic dotat cu capse.

Zâmbind, regizorul se apropie încet de țânc:

- Câți ani ai?

- Cinci, raspunse puștiul cu hotărâre.

- Țștia sunt anișori - nu ani. Astea sunt preocupările tale la doar cinci ani?

- Dar și tu făceai la fel în sala de cinema. Tu de ce făceai?

„Comisarul” zâmbi din nou.

- M-am gândit că trebuie să facă cineva și chestia asta...

Mângâindu-l pe părul de culoarea spicului de grâu, îi desprinse revolverul din mână introducându-i-l în teaca pe care copilul o purta la șold.

- O asemenea unealtă teribilă nu ar trebui să existe nici măcar pe post de jucărie. În al doilea rând, nu trebuie să îndrepti o armă nici chiar în joacă împotriva unui om dezarmat și pe care nici măcar nu-l cunoști.

Mângâie încă o dată copilul pe cap, apoi se îndreptă discret spre ușă, ieșind numai după ce salută elegant cu două degete la borul pălăriei.

*

Precedentul cu publicarea genului de proză-poezie din plicul *lui* - adică al protejatului care prin subiectele alese și modul de tratare al

acestora chiar că dădea motivație celui mai înverșunat nihilism literar – îl determină pe Mateiuțu a nu lua foarte în serios discursul cerberului de dinainte de a-i pune plicul pe masă. Motiv pentru care în săptămânile ce au urmat, selectă din vraful de plicuri sosite la redacție pe adresa rubricii sale câteva în care stilul clasic își făcea simțită pregnant prezența, în condițiile în care autorul chiar avea ceva de spus. Selectă însă în paralel și un alt gen de texte mai îndrăznețe ca stil și abordare, care chiar dacă neglijau epicul sau prozodia, totuși prin modul în care fuseseră scrise erau extrem de interesante prin abstracțiunile care corect deciptate sugerau mai mult decât s-ar fi putut crede la prima vedere, aducând într-adevăr un suflu nou – nonconformist.

Toate acestea produsese o mai mare audiență revistei cu rezultanta logică de creștere a vânzărilor și posibilitatea unei ridicări de tiraj și salarii.

Acesta a fost momentul în care s-au sesizat anumite persoane de *bun simț*, dintre acelea pentru care **plus-valoarea** și **rentabilitatea** erau socotite *crime*. Motiv pentru care într-o dimineață ușa biroului lui Mateiuțu aproape că era să iasă din țâțâni din pricina violenței cu care a fost deschisă. În prag, tovarășul redactor-șef, cu figura unui fermier de la munte care tocmai a văzut lupul în ograda sa:

- Ce-ai făcut??...

Preocupat cu amestecarea matinală a cafelei, Mateiuțu ridică privirea încet, cu o mină chinuită:

- Ca de obicei, cred că am pus o linguriță de zahăr în plus... În rest – toate vechi...

- Nu avem timp pentru deriziune! Situația este deosebit de gravă!, flutură celălalt viguros ultimul număr al revistei. – Și toate astea nu s-ar fi întâmplat dacă n-ai fi fost refractar la indicațiile pe care colectivul le comunica săptămânal tovarășei Pușa la telefon, cu scopul de a fi determinat ca prin astfel de injocțiuni să o apuci pe un făgaș corespunzător!

- Nu mai spune!... corespunzător cu *ce*?...

La zece era fixată o ședință redacțională fulger. Singurul punct pe agenda consiliului de război: situația revistei. – Prezența - obligatorie.

- Este de neîngăduit atitudinea tovarășului nostru de muncă, responsabilul cu rubrica ce este asemenea unei porți către paginile prestigioasei noastre reviste ce are ca scop promovarea de noi și noi

talente literare care vor asigura și în domeniul artistic progresul, în conformitate cu Programul Partidului de făurire a Societății Socialiste Multilateral Dezvoltate și de înaintare a patriei spre Visul de Aur al omenirii – comunismul. Decadența nu are ce căuta în viața noastră nouă, atitudinea mic-burgheză este o crimă – nu există în societatea în care trăim loc pentru luciferici sau pentru adepții politici de așteptare; ori cu noi, comuniștii – ori împotriva noastră – adică a poporului! – mai spuse tovarășul redactor-șef cu sigure descendențe nonlegionare. – Și totuși, în ciuda acestor imperative arhicunoscute – există aici, între noi, un *element...*

- Eu am plecat, se ridică repede Mateiuțu de la locul său. – Dacă nu s-a răcit chiar de tot, cu puțină apă caldă cred că pot redresa cafeaua aia.

- Nu pleci nicăieri!, răcni tartorul cu riscul de a-și rupe vreo coardă vocală. – Reia-ți imediat locul pe scaun, altminteri până diseară vei avea contractul de muncă desfăcut cu articol disciplinar! Fiindcă în plus, ți-ai permis contrar indicațiilor mele să încurajezi și să lauzi – ba chiar și să îndrumi! – niște autori până acum necunoscuți dar într-adevăr merituoși care, din pricina atitudinii dumitale decadente s-ar putea să-și frângă aripile înainte chiar a fi încercat să le folosească! Se vor rata! Căci după cum se știe, trilurile păsării lăsată fără ochi este mai frumos, iar lebăda nu cântă decât o dată în viață, atunci când e rănită de moarte! Uite, Doruleț – de ce a putut să-și însușească pe de-a-ntregul principiile mele?

Cel interpelat se foi aproape imperceptibil pe scaunul-jilț și, dregându-și glasul cu o tuse scurtă, își lipi privirea plină de devoțiune de șeful care tocmai îl gratulase. Avea în privirile de Fredd din Familia Flinstone ceva de dulău credincios dar cam slab cu duhul, care în răstimpuri își morfolește fălcile doar pentru a-și menține în bot limba excesiv de lungă.

- Da, șefu'!..., exhibă pe ton plin de solitudine.

- E, ai văzut?!..., se reaprinsă tovarășul redactor-șef furios-extaziat.

– Ai văzut ce ușor se pot rezolva problemele de serviciu?!... Numai dumneata nu vrei să înțelegi că...

Se opri ca trăznit. Ochii îi scăpărau ca brăzdați de fulgere, iar buzele strânse a înclaudare semănau cu două linii trasate cu un creion bine ascuțit. Mâna cu degetul arătător întins a acuzare spre cel în curs de a fi mursecat migră lent spre cel ce cu câteva momente tocmai fusese dat de exemplu pozitiv:

- Doruleț!..., strigă tovarășul redactor-șef cu ton de Arhimede care tocmai a evrikat descoperind Principiile Hidrostaticii.

- Da, șefu!..., se simți celălalt dator a zvâcni din jilțu-i vovodal, cu ton alert și mimică îngrijorată.

- De câte ori ți-am spus ca în Cronicile dumitale să pui artileria și pe autorii consacrați, nu numai pe cei necunoscuți ale căror pasaje sunt publicate în Antologia Poștei?... Că uite, au început să le crească și ăstora cornițe!...

- Da, șefu!... Am înțeles!... Așa am să fac... Cu artileria...

- Așa, așa, Doruleț!... Șezi, poți să iei loc...

Își reprimă dorința manifestă de a-l mângâia pe cap, în timp ce celălalt continua să clipescă din gene în obișnuitele-i rate centenare plin de devoțiune. Se întorsese acum definitiv spre cel supus în acea ședință *criticii tovarășești*.

- E, ai văzut? Poftim, ia exemplul de conduită, asta-i disciplina!...

- Ești un dement..., lăsa cel „criticat” să-i scape murmurul printre dinți, simțind o furnicătură neobișnuită în buricele degetelor.

- To...tovarășe re...red...redactor-șef! N...n...nu e...este d...drept! De când Ma...Mate...Mateiuțu a pre...preluat ru...rubrica, re...revi...revista noas...noas...noastră...

- Tăcere! De astăzi înainte vreau ca toată lumea să înțeleagă că în acest loc de muncă nu este spațiu decât pentru un singur șef! În spiritul eticii și echității socialiste, într-o lume în care **dușmanul se află peste tot**, poporul unic muncitor are dreptul la o apărare eficientă care se poate realiza numai...

- Cu condiția ca tu să fi apărătorul... Când îți spun eu – cafeua aia mai poate fi salvată – nu vrei să mă crezi!...

- Nu fii impertinent! Ți-am mai spus că nu este momentul pentru diatribă!...

- Întotdeauna când mă lovesc de alde tine, știu sigur că satira este singurul acid cu care mai puteți fi estompați!...

Se pregăti să treacă dincolo de ușă.

- M...Mateiuțu...d...d...dacă nu...nu...mai ai cafea, l...l...la...mi...mine gă...găsești în...întod...întodeauna ceai. Pe...pe...raf...raftul di...din jos, d...d...dreapta!...

*

Pâcla lăptoasă a amurgului de noiembrie începuse să se lase discret asupra orașului, fiind sfâșaiată intempestiv doar de lumina felinarelor stradale ce izbucniră în zeci de licurici. Se făcea de acum întuneric mai devreme, era doar ora 17:20.

Cocoțat pe unul din stâlpii diafragmei pregătite a fi umplute cu beton în acea noapte, Mateiuțu contempla de la etajul blocului aflat încă în fază de structură acea priveliște panoramică. Programul se terminase. Și o dată cu acesta, isprăvisese și el a consolida ultimile bare de oțel-beton prin legături executate cu bucăți se sârmă fixate cu ajutorul cleștelui cioc-de-rață, întărind totodată și panourile de cofraj acolo unde era cazul cu ajutorul cuielor lungi pe care le ținea în buzunarul de piele atârnat de centură, alături de piolet.

La baza construcției, chiar în fața porții de ieșire din șantier, muncitorii, în loc să plece unul câte unul către casă – se încolonoau într-o curioasă formație ce amintea de celei trei grupe ale unui pluton cazon.

- Toți muncitorii **s-a** încolonați?

Cel ce făcea pe *ofițerul de continuitate* era un imberb de 19 ani, cules mai mult mort decât viu de pe stradă. Hămesit și jegos, fusese omenit și încadrat semilegal de unul din șefii de echipă pe care îl detronase mai apoi prin tupeu, trimițându-l la roabă, în timp ce el instaurase prin specularea dezbinării dintre oameni și eterna gregaritate a acestora un fel de eră micro-neo-stalinistă. Și deoarece o afacere de succes se cuvine extinsă, în spate avea acum și un *asistent* care cu eternii ochelari de soare pe figură, mâinile în sân și picioarele rășchirate precum un *tist* din S.S. - părea să patroneze toată acea mascaradă.

- Bă, tu nu vezi că toți muncitorii **e** încolonați de plecare?, strigă spre stâlpul de unde Mateiuțu nu se clintise. - Tu de ce nu vii la apel – ești mai cu patru perișoare?

Mateiuțu își puse alene în mișcare statura masivă de peste 1,85 cu cele aproximativ 100 de kilograme, hotărât ca de data asta să nu mai piardă cu nici un preț apelul de seară. Coborî fără grabă scările, lasându-l pe satrap și mamelucii săi să stea o bună bucată de timp în burnița ce începea să cadă din ce în ce mai deasă. Într-un târziu, ajunse în fața podețului ce unea parterul clădirii cu solul. Înaintă cu aceeași lipsă de grabă până în fața celuilalt.

- Ai zis ceva și eu nu am auzit?, întrebă nu foarte tare.

Celălalt pricepu că în acel moment își riscă întreg edificiul de autoritate construit cu atâta trudă în câteva luni. *Asistentului* i se destinseseră mușchii feței trădându-i starea de spirit, chiar dacă lentilele fumurii îi făceau de neanalizat expresia ochilor. Executând un discret stânga-’mprejur, începu să parcurgă cu pași mărunți și umeri lăsați distanța până la poarta șantierului, dispărând când celălalt tocmai își scotea asul din mânecă:

- Bă, vezi că în seara asta **am nervi!**..., urlă cu mimică de nebun furios.

Pe parcursul coborârii celor opt nivele, Mateiuțu strânsese în gură o spută densă, datorată țigărilor fumate în acea zi. Pe care celălalt o primi scurt în față, aproape concomitent cu un năprasnic dos de palmă. S-ar fi prăbușit ca un sac de cartofi, dacă inamicul nu l-ar fi susținut generos, înfigându-i cealaltă lopată în beregată. Și fiindcă nimic nu trebuie să rămână fără epilog, corecția se termină cu un pumn ca un baros aplicat nu prea tare în țeastă. Apoi îi dădu drumul.

Celălalt a căzut moale în genunchi, cu privirile rătăcite ce măturau acum țărâna. Mateiuțu se aplecă de astă dată ceva mai mult către interlocutor și, din noua postură care îl avantaja net, îi spuse cu calm nefiresc:

- Din seara asta, toți muncitorii, din momentul încheierii programului - pleacă cum **vrea** ei! Decât să uiți ce ți-am zis acu’ până mâine la aceeași oră, mai cuminte ar fi să iei ceva lecitină!... - Sfârșitul interviului. Cară-te!...

Timorați, ceilalți începuseră să plece d-a-ndăratelea, dipărând ca niște umbre dincolo de gardul șantierului. Într-un târziu, celălalt își revenise și dădu la rându-i s-o întindă.

- Ia stai!, se răzgândi Mateiuțu. Mâine am de armat o bună parte din placa etajului șase de la blocul P12 . Te aștept la ora 7:00 în fața Tronsonului I. Vii singur, să nu te caut eu – da?

Socotind că o singură cazma peste felinare îi fusese suficientă în acea zi, celălalt începu să se retragă fugind lateral, dând des și aprobator din cap.

Cu aceeași lipsă de grabă, se urcă înapoi pe nivel. Sprijinindu-se de stâlpul cu a cărui consolidare își încheiase munca pe acea zi, își aprinse o țigară. Lipsa oricărui obstacol mai înalt din raza câmpului vizual făcea ca panorama oferită privirii să fie vastă, compusă din multitudinea de străzi

a căror încrengătură se pierdea departe în noapte, flancate fiind de puzderia de luminițe ce se uneau în zare cu altele mai dese și mai palide ce marcau preiferia orașului, pentru ca și mai departe, undeva în câmp, să se vadă stinse ca niște candelă abia licărind locul așezării vreunei comune. Acordurile meditative ale celebrului *Limes light* compus de prestigiosul Charlie Chaplin erau pe deplin justificate.

În poarta șantierului se afla o siluetă în alb. Omul îi zărise jarul țigării și îi făcea acum semne. Când a ajuns iarăși jos, îl recunoscă imediat pe Eugen în nelipsitul său impermeabil alb.

- Ce...ce...faci? De ce... de ce... n...n...nu ai aju...ajuns în...încă a...acasă? So... soția e... e... în... îngrijorată... T...tocmai voia să... să...iasă să te... te... caute... Se poate?... Te...te... iubește mult!... să... sărăcuța...

Mateiuțu remarcă imediat că glasul celuilalt este stins.

- Ce-i cu tine, Eugen? Ești bolnav?, întrebă îngrijorat.

Drept răspuns, celălalt prinse a luneca lent spre pământ.

- Ce e, măi omule, cu tine? Mă duc să chem Salvarea!

- N...nu...lasă!..., i se cramponă celălalt de brațe, revenind la verticalitate.

Sufla din greu și rapid, ca și cum până în acel moment ar fi fost supus cine știe cărui efort. Continua din prudență să se țină de brațele celuilalt.

- S...s-a făcut...făcut... drep...drep...tate! Pe u...unde n-am fo...fost!... Is... Isbășencu a...a...fost da...dat...l...l...la mun...munca de...de...jos!...Și... și... Do... Doruleț îl... îl... ur... urmează... De...de...mâ...mâine să vii...î...înapoi... Te rugăm... Doamne...nu...nu...mai pot!... Sunt ostenit!...

- Liniștește-te, Eugen! Hai cu mine, să stai puțin jos!

Îl luă de mână ca pe un copil ducându-l câțiva pași până lângă o baracă aflată în apropiere pe a cărei laterală se afla o băncuță. Intră în baraca ce era a portarului de unde dintr-o carafă cu apă umplu un pahar pe care i-l oferi celuilalt.

- Mulțumesc... Pe...peste o...o...săp...săptămână eu p...plec!... La...la...Viena. Mi s-a...mi s-a a...apro...aprobat o...operația...

- E, ai văzut? O să se rezolve, mă! Și după recuperarea într-o clinică de logopedie, o să vii înapoi și o să stăm la palavre până ne plictisim!

- P...poate!...Nu...numai că pe...pe...coardele vo...vocale la...la...radio...radiografie mi s-a...mi s-a...de...descoperit ce...ceva...U...un...no...nodul. S-ar putea...s-ar putea...să...să...fie...

- Nu e!, zise autoritar Mateiuțu. Nu e! Ai să vezi, vei veni perfect recuperat înapoi și imediat ce vei fi complet restabilit – prima bere am s-o dau eu!

- D...dacă zi...zici tu!...

Celălalt păruse a-și mai fi revenit. Se ridică, îndreptându-se spre ieșire. Când ajunsese pe trotuar, s-a întors:

- D...dacă mi...mi...se în...întâmplă ceva, v...vreau să...să te rog ca...mă...măcar de Să...Sărbători, da...dacă...te...te...duci l...la cimitir, să...să-i pui și maică...maică-mi u...un bu...bucet d...de flori pe mor...mormânt!...Promiți?...

Cel suferind îl țintuise cu ochii săi limpezi și albaștri.

Încercând să-și stăpânească emoția, celălalt se apropie de el.

- Promit. Dar ai să vezi, nu o să fie nevoie, peste câteva luni o să râdem de convorbirea pe care am avut-o în seara asta.

Aproape cu brutalitate, îl cuprinse pe celălalt în brațele sale precum menghina, încercând în continuare să-și stăpânească emoția. După câteva clipe celălalt se deprinse brusc și, după ce îl mai țintui încă o dată cu ochii săi senini și expresivi, ieși precipitat pe poarta șantierului.

Încet-încet burnița începu să se transforme într-o ploaie mărunță și molcomă de toamnă. Matei trecu cu aceiași lentoare șoseaua de acum pustie, intrând în scara blocului situată aproape perpendicular pe intrarea în șantier, care de mâine avea să reprezinte fostul său loc de muncă.

CUPRINS

INCOGNITO.....	2
SONET ÎN IAMBI FUNEBRII	3
Incognito.....	12
Rădăcinile nu sunt dulci	20
Pedeapsa basileilor	39
Inimă de dulgher	50